

СТРАТЕШКИ ПЛАН РАЗВОЈА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ ОПШТИНЕ БАБУШНИЦА ЗА ПЕРИОД 2018-2022 ГОДИНЕ

Бабушница, март 2018, године.

САДРЖАЈ

Contents

УВОДНА РЕЧ ПРЕДСЕДНИЦЕ	3
1.УВОД	4
2. ВИЗИЈА	5
3. МИСИЈА	6
4. ПРИНЦИПИ И ВРЕДНОСТИ	6
5. КОНТЕКСТ ОПШТИНЕ БАБУШНИЦА	8
5.1. ОПШТИ И ГЕОГРАФСКИ ПОДАЦИ	8
5.2. СТРУКТУРА СТАНОВНИШТВА	9
5.3. ЕКОНОМСКА СИТУАЦИЈА	13
5.4. НЕЗАПОСЛЕНОСТ И ЗАПОСЛЕНОСТ У ОПШТИНИ БАБУШНИЦА	14
5.5. КЉУЧНИ АКТЕРИ СОЦИЈАЛНЕ ПОЛИТИКЕ У ОПШТИНИ БАБУШНИЦА	16
ОРГАНИЗАЦИЈА ЦРВЕНОГ КРСТА	24
ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА	25
6. СТРАТЕШКА СВРХА И ЦИЉЕВИ	28
7. ПРИНЦИПИ КОЈИ СЕ ПОШТУЈУ ПРИЛИКОМ КРЕИРАЊА И ПРУЖАЊА УСЛУГА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ У ОПШТИНИ БАБУШНИЦА	29
8. ПРИОРИТЕТИ	32
ПРИОРИТЕТ 1: ДЕЦА И ОМЛАДИНА	33
ПРИОРИТЕТ 2: ОСОБЕ СА ИНВАЛИДИТЕТОМ	42
ПРИОРИТЕТ 3: СТАРИ	50
9. АКЦИОНИ ПЛАН	57
10. АРАНЖМАНИ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ	67
11. РЕСУРСИ	71
11.1. МАТЕРИЈАЛНИ РЕСУРСИ	71
11.2. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ РЕСУРСИ	71
11.3. ФИНАНСИЈСКИ РЕСУРСИ	72
12. МОНИТОРИНГ И ЕВАЛУАЦИЈА	75

УВОДНА РЕЧ ПРЕДСЕДНИЦЕ

Стратешки план развоја социјалне заштите општине Бабушница израђен је са циљем да допринесе побољшању услова живота социјално угрожених грађана кроз ефикасније и квалитетније пружање разноврсних услуга и настао је као логичан корак у развоју нових и унапређењу постојећих услуга социјалне заштите у нашој општини.

Стратегија је настала као производ вишемесечних напора радне групе коју су чинили представници свих актера који су повезани са услугама социјалне заштите - локална самоуправа, установа социјалне заштите, Дом здравља, Црвени Крст, образовно-васпитне установе, удружења грађана и невладин сектор.

Поштујући различитости и потребе наших грађана, тежили смо изради Стратегије која ће бити у могућности да испуни њихова очекивања и потребе, а све у складу са ресурсима са којима општина располаже. Доследном применом овог документа, лакше ће се препознати проблеми и потребе осетљивих група и лакше ће се пронаћи адекватна решења.

Општина Бабушница годинама уназад издваја значајна средства из буџета за помоћ и подршку социјалних потреба појединаца, породица и организација које се баве унапређењем свакодневног живота осетљивих и рањивих групација становништва, тако да ће овај стратешки план развоја социјалне заштите битно допринети додатном унапређењу услуга социјалне заштите у општини Бабушница.

Овај документ нуди многа решења, али још више отвара могућности у партиципирању свих грађана и социјалних актера у мапирању проблема и дефинисању социјалних одговора. Општина Бабушница ће у периоду 2018-2022. године усмерити све расположиве капацитете ка обезбеђивању квалитетне социјалне заштите, а самим тим и квалитетнијег живота својих грађана.

ПРЕДСЕДНИЦА ОПШТИНЕ БАБУШНИЦА

СЛАЂАНА НИКОЛИЋ

1. УВОД

Након непрестаног вишегодишњег рада на унапређењу система социјалне заштите у Републици Србији Влада је крајем 2005. године усвојила Стратегију развоја социјалне заштите. С обзиром на то да је један од стратешких праваца Стратегије децентрализација система социјалне заштите, општинама је пружена могућност да практикујући методологију и начела стратешког планирања битно унапреде квалитет живота својих грађана. Одредбама Закона о социјалној заштити („Службени гласник Републике Србије“, број 24/2011) прописана је улога локалне самоуправе у обезбеђивању социјалне сигурности грађана, услуге које локална самоуправа пружа, а које треба да буду у складу са потребама грађана и локалним приликама, као и начин финансирања услуга.

Стратегија развоја социјалне заштите је основни документ за укључивање локалне самоуправе у укупну реформу система социјалне заштите и за нормативно усаглашавање, којим локална самоуправа у овој области добија нову и далеко значајнију улогу.

Укупне промене политичког, привредног и вредносног система и неповољна демографска кретања, довеле су до нарушавања социјалне равнотеже нашег друштва, што за последицу има пораст незапослености и сиромаштва, социјално раслојавање и повећање угрожености деце, немоћних и старих људи.

Вишедеценијско осиромашење, све већа незапосленост, недостатак кадрова, висок степен демографског пражњења, допринели су заостајању и неразвијености наше средине па је доношење једног оваквог стратешког документа утолико значајније за нашу општину.

Стратешки план општине Бабушница је нови документ којим се по први пут пружају смернице развоја социјалне политике у општини Бабушница за наредних пет година и који има за циљ јачање капацитета општине да развије нове форме и садржаје социјалних услуга, унапреди квалитет живота људи и смањи сиромаштво и социјалну искљученост.

Стратешки план за социјалну политику општине Бабушница предуслов је једног транспарентног процеса који ће омогућити свим грађанима да сами планирају и креирају будућност своје локалне заједнице и учествују у реализацији пројекта и нових партнерстава, који ће бити усмерени ка развоју социјалне политике и шире друштвене заједнице.

Општина Бабушница се усвајањем овог Стратешког плана обавезује да ће се бавити приоритетима и циљевима постављеним у овом плану и да ће реализацијом Стратешког плана ефикасно одлучивати у складу са социјалним потребама свих грађана Бабушнице, расположивим ресурсима и капацитетима носилаца социјалне политике у општини.

Стратешки план је направљен према актуелним подацима и приоритетима, који су дефинисани у времену његовог доношења, али је у његовој реализацији могуће је мењати поједине сегменте и прилагођавати их потребама грађана, с обзиром да је овај стратешки план један развојни документ.

2. ВИЗИЈА

ОПШТИНУ БАБУШНИЦА ВИДИМО КАО ДИНАМИЧНУ ЛОКАЛНУ САМОУПРАВУ КОЈА СВОЈИМ ГРАЂАНИМА НУДИ ВИСОК НИВО КВАЛИТЕТА УСЛУГА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ, ОБРАЗОВАЊА, СИГУРНОСТИ, МОГУЋНОСТИ ЗА ПРОФЕСИОНАЛНО УСАВРШАВАЊЕ ЗА МЛАДЕ И ОДРАСЛЕ, КОЈА ОХРАБРУЈЕ СВОЈЕ ГРАЂАНЕ ДА ДОСТИГНУ СВОЈЕ МАКСИМАЛНЕ ПОТЕНЦИЈАЛЕ И УСПЕШНО ДОПРИНОСЕ РАЗВОЈУ ЗАЈЕДНИЦЕ.

Социјална заштита је добро организован и отворен систем са развијеним механизмима финансирања социјалних потреба грађана уз рационално коришћење ресурса, који се темељи на мрежи услуга високог стандарда и квалитета, доступних у природном окружењу, на доброј информисаности грађана о њиховим правима и дужностима, на сарадњи и партнерству различитих социјалних актера, на међугенерациској солидарности, са циљем да би се постигла пуна укљученост осетљивих група у живот заједнице.

3. МИСИЈА

УНАПРЕЂЕЊЕМ КВАЛИТЕТА ЖИВОТА СВИХ ГРАЂАНА И ГРАЂАНКИ ОПШТИНЕ БАБУШНИЦА, РАЗВИЈАЊЕМ САВРЕМЕНОГ, ЕФИКАСНОГ И ОДРЖИВОГ СИСТЕМА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ, ЗАСНОВАНОГ НА ПАРТНЕРСТВУ ЈАВНОГ И ЦИВИЛНОГ СЕКТОРА КАО ПРУЖАОЦА УСЛУГА, УЗ АНГАЖОВАЊЕ СВИХ РАСПОЛОЖИВИХ ОПШТИНСКИХ РЕСУРСА И МЕЂУСОБНУ САРАДЊУ КОРИСНИКА И ПРУЖАОЦА УСЛУГА УЗ АКТИВНО УЧЕШЋЕ КОРИСНИКА УСЛУГА.

Исказујемо спремност да партнерством и директним деловањем свих институција у домену социјалне заштите, користећи све релевантне чиниоце и расположиве ресурсе, створимо адекватне услове за пружање услуга свим корисницима социјалне заштите.

Подизањем нивоа професионалне компетентости пружаоца услуга, успоставићемо ефикасан систем социјалне политике у коме су све услуге, засноване на потребама корисника и једнако доступне свим корисницима.

4. ПРИНЦИПИ И ВРЕДНОСТИ

Принципи и вредности на којима је утемељена Стратегија развоја Социјалне заштите Општине Бабушница фокусирани су на активности које ће унапредити капацитете социјалног система и истовремено побољшати социјални и материјални положај грађана/ки. Ови постулати представљају низ заједничких уверења која ће поштовати сви актери социјалне заштите у општини Бабушница у свим корелацијама са корисницима/цама, интерсекторској сарадњи као и корисници/це према свим пружаоцима социјалних услуга.

ПРИНЦИПИ

ПРИНЦИПИ ИЗРАДЕ СТРАТЕШКОГ ПЛАНА

- Усаглашеност са националним стратешким документима;
- Мултидисциплинарни и међусекторски приступ;
- Транспарентност процеса припремања и доношења Стратешког плана;
- Демократско одлучивање;
- Специфични, мерљиви и остварљиви циљеви;
- Дугорочна перспектива.

ПРИНЦИПИ ПРУЖАЊА УСЛУГА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

- Заснованост услуга на потребама корисника у заједници;
- Партнерство локалне самоуправе и актера на локалном и регионалном нивоу у пружању услуга;
- Једнаке могућности за пружаоце услуга из јавног, грађанског и бизнис сектора;
- Одрживост у пружању услуга;
- Једнакост у доступности услуга;
- Континуирани рад на подизању компетентности пружалаца услуга;
- Активно учешће грађана у процесу креирања и унапређења услуга.

5. КОНТЕКСТ ОПШТИНЕ БАБУШНИЦА

5.1. ОПШТИ И ГЕОГРАФСКИ ПОДАЦИ

Општина Бабушница се налази у брдско-планинском реону југоисточне Србије. Захвата Лужничку котлину, део звоначког краја и горње Запаље на површини од 529 км².

Граничи се са територијом општина: Димитровград, Пирот, Бела Паланка, Гаџин Хан, Власотинце, Црна Трава, а изласком на границу према Бугарској (у дужини од 16 км) сврстава се у групу пограничних општина.

Општина Бабушница је део пиротског округа. Окружена је пиротском и белопаланачком општином са севера, бугарском границом са истока, власотиначком и црнотравском општином са југа и гаџинханском општином са запада. Седиште општине је Бабушница, а чини је још 52 села.

Бабушница се налази на магистралном путу М-9 од Лесковца ка Пироту који повезује аутопут Е-75 (ка југу Европе) и аутопут Е-80 (ка истоку Европе). Удаљена је 65 км југоисточно од Ниша, 25 км југозападно од Пирота и 55 км североисточно од Лесковца.

Бабушничка општина је смештена у долини реке Лужнице и на обронцима околних планина. Река Лужница гради Лужничку котлину која има надморску висину између 470 и 520 метара. Бабушница се налази на 485 метара надморске висине. Лужничку котлину окружује Сува планина на западу, планина Руј на југу и Влашка планина на североистоку. Сува планина почиње од села Љуберађа и протеже се ка северозападу, а највиши врх у Бабушничкој општини је 1535 метара (даље ка северозападу је Трем, 1810 метара). Јужно од села Љуберађа почиње громадна планина Руј са највишим врхом 1706 метара. Ова планина се продужује ка југу у Власинску планину, Чемерник, Бесну кобилу и даље кроз Македонију. Веома упадљив врх источно од Бабушнице је Столски камен са надморском висином од 1239 метара. Он је обронак Влашке планине чији је највиши врх 1442 метара Општина Бабушница по свом пространству, заузима укупну површину од 529км², и протеже се лужничком котлином, обухватајући 53 насеља, између Старе планине, Суве планине, Влашке планина, Руја и Големог Стола, где доминира крашки рељеф и неповољна географска конфигурација, па зато спада у ред брдско-планинских подручја.

5.2. СТРУКТУРА СТАНОВНИШТВА

Подручје општине Бабушница спада у групу емиграционих и депопулационих подручја. По попису из 2011. године, има 12.307 становника на територији која захвата 529 км². Више од трећине становништва живи у административном центру

СТРАТЕШКИ ПЛАН РАЗВОЈА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ ОПШИНЕ БАБУШНИЦА

општине, Бабушници, а остали у 52 врло разуђена и просторно врло удаљена сеоска насеља при чему је мрежа насеља веома неповољна. Села су мала, врло разуђена, са малим бројем углавном старачког становништва.

Према попису из 1953. године на овом подручју је живело 37.300 становника. Разлози за овако рапидно смањење становништва налазе се у чињеници да се становништво ове општине углавном бавило пољопривредом и печалбарством, па је после II светског рата, са наглим развојем индустрије и осталих делатности, велики број становника напустио ово подручје тражећи боље услове живота и сигурнију егзистенцију. Ти економски разлози су утицали да годишње ову општину напусти и по 500 становника.

Насеља су бројна, расутог и разбијеног типа. У структури насеља доминирају мала и ситна насеља. Само једно насеље има више од 700 становника, док, само 3 насеља имају преко 600 становника. Испод критичне границе од 300 становника налази се 29 насеља од укупно 53. Густина насељености износи 24 становника по км².

Пољопривредно становништво чини 42,4% укупног становништва, са радно-активним делом од 58%. Број становника старијих од 60 година је већи од 35%, док популацију од 14 година чини свега 14% становништва. Старосна структура је врло неповољна (више од 35% становништва је старије од 65 година), веома низак удео женског активног становништва и младих, негативан природни прираштај, интензивни миграциони процеси – преко 4 пута већи од прираста становништва. Стање се и даље погоршава јер је у току процес интензивног демографског пражњења, а самим тим и деаграризације овог подручја.

Укупно	Срби	Роми	Македонци	Црногорци	Бугари	Хрвати	Албанци	Неизјашњено и непозн.	Остали
12307	10933	244	5	1	632	2	1	465	24

Становништво према националној припадности (РЗС, попис 2011. године)

Табела 1.

На основу табеларног приказа јасно се види, да је већи део становништва српске националности, бугарске, и ромске националности али да на овим просторима живе и припадници других народа, националних мањина и етничких група.

Подаци/попис	1991.	2011.
Број лица на боравку у иностранству	32	29

Табела 2.

Број лица на боравку у иностранству (Табела 2.), према званичним подацима не представља значајан пререспективни ресурс општине али према проценама радне групе ова бројка је већа јер многа лица на раду у иностранству су из разних потреба променила место боравка али нису прекинула везу са општином и уз одређене подстицајне мере могу бити чиниоци подршке процесима које предводи локална самоуправа.

Подаци/попис	1991.	2011.
Број деце предшколског узраста	1130	702
Удео деце предшколског узраста %	5,84%	4,71%
Број деце школског узраста	1489	963
Удео деце предшколског узраста %	7,70	6,46%
Радни контингент (15-64)	11541	56,86
Удео школско обавезне деце (7-14 година) %	54,7	30,84

Табела 3.

СТРАТЕШКИ ПЛАН РАЗВОЈА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ ОПШИНЕ БАБУШНИЦА

Опадање броја деце школског узраста је у нивоу процента смањења укупног броја становника општине (Табела 3) . Општина има релативно добру структуру основног и средњег образовања. Највећи проблем представља превоз ђака и наставника, због лоше путне инфраструктуре, удаљености и велике разудености.

На територији општине Бабушница постоји 5 матичних основних школа са укупно 618 ученика и 21 истурено одељење.

У две средње школе ради укупно 27 наставника предметне наставе, укупан број средњошколаца је 201 са следећим образовним профилима:

- Техничка школа: (укупно 114 ученика)
 - Аутомеханичар (III степен)
 - Машински техничар моторних возила (IV степен)
- Гимназија општи тип: укупно 98 ученика.

Подаци/попис	1991.	2011.
Активно: обавља занимање	10457	4799
Активно: не обавља занимање	918	1375
Радни контингент	11541	9013
Лица с личним приходом	2066	5236
Издржавано становништво	5704	4295

Табела 4.

Уз значајно опадање броја лица која активно обављају занимање због лошег стања локалне привреде и непостојања новог предузетничког замаха, број незапошљених лица је велики што многе породице доводи до ивице сиромаштва.

Уједно, значајно је повећан број лица са личним приходом, што са једне стране је узроковано повећаним социјалним давањима а са друге стране многа лица су остварила приходе од пољопривредних пензија и других програма.

5.3. ЕКОНОМСКА СИТУАЦИЈА

Према степену економске развијености, општина Бабушница спада у IV групу развијености општина.

Већи део становништва се бави пољопривредом и печалбарством, а мањи део је упошљен у предузећима („Д.М.Д ФИОРЕ“, "Лисца", "Тигар", "Д-компани", и др.). Четири велика предузећа, која су упошљавала око 800 радника ("Хемијска Индустрија Лужница", "ТКБ", "Таламбас" и "Балкан") не раде што је резултирало тиме да је велики број радника остао без посла.

Због немогућности обезбеђења запослења у општини, велики број младих и образовних кадрова, одлази у друге средине, па и у иностранство.

У циљу побољшања економске ситуације у општини Бабушница, дефинисана су четири стратешка циља:

1. Стварање услова за развој пословне инфраструктуре као предуслов за обликовање локалне економије општине Бабушница.
2. Стварање услова за убрзани развој локалних предузећа и предузетничких радњи који раде у индустрији прераде и извоза органских пољопривредних производа, еко туристичкој индустрији и индустрији услуга.
3. Стварање услова за ефикасно искоришћавање природних еколошких ресурса, органске пољопривреде и убрзани развој локалних пољопривредних газдинстава, пољопривредних удружења и задруга.
4. Стварање услова за побољшање живота и пословања у сеоским насељима општине Бабушница.

5.4. НЕЗАПОСЛЕНОСТ У ОПШТИНИ БАБУШНИЦА

Према подацима Националне службе за запошљавање - филијале у Пироту на крају 2017. године евидентирано је реално смањење незапослености. Узимајући у обзир податке из претходне године, када је на евиденцији Националне службе за запошљавање око 12.000 на нивоу Пиротског округа незапослених лица, а по последњим подацима из 2017 године их има 10.708 може се закључити да је незапосленост смањена и надамо се да ће се та тенденција наставити.

Приказ незапослености на крају 2017. године према подацима Националне службе за запошљавање за Пиротски округ:

	Број становника	Број незапослених
Пирот	57.928	6.395
Бабушница	12.307	1.316
Бела Паланка	12.126	1.724
Димитровград	10.118	1.273
Укупно	92.479	10.708

Тренд теже запошљености у Бабушници наставља се из године у годину због неусаглашености понуде и потражње радне снаге, неповољне старосне и квалификационе структуре незапослених, високе стопе незапослених младих, ниске мобилности радне снаге, великог броја незапослених који припадају теже запошљивим категоријама, као и велики број ангажованих лица у сивој економији. Држава је покушала барем да ублажи проблем незапослености давањем субвенција, као и спровођењем програма који су пре свега имали за циљ запошљавање младих, што је резултирало благим помаком, међутим битније промене на плану запошљавања још увек нису довољно видљиве.

У својству сервиса за смањење незапошљености главну улогу има Национална служба за запошљавање, а унутар ње Клуб за тражење посла. Национална служба за запошљавање је правно лице, са статусом организације за обавезно социјално осигурање која обавља послове запошљавања, осигурања за случај незапослености, остваривање права из осигурања за случај незапослености и других права у складу са законом и вођење евиденције у области запошљавања.

Национална служба за запошљавање – Пирот - испостава Бабушница (у даљем тексту испостава Бабушница) је модеран јавни сервис који пружа услуге незапосленим лицима и послодавцима у општини. Запослени су потпуно оспособљени за нове моделе рада службе, а то се постигло кроз више додатних обука и тренинга у области рада са клијентима.

Према подацима Националне службе за запошљавање, на евиденцији радно способних а незапослених лица је 1316.

Структура незапослених је неповољна због тога што је највећи број неквалификованих радника, тј радника са завршеним првим степеном стручне спреме и на крају 2017. год. износи 429 и због тога што велики број незапослених чине лица која су старија од 45-49 година.

Овде би ваљало напоменути да међу незапосленим лицима из категорије теже запошљивих на евиденцији Националне службе за запошљавање филијале у Бабушници, има чак 26. лица са инвалидитетом, различитог степена стручне спреме и различитих занимања.

Структура незапослених који траже посао је јако неповољна, међу незапосленима доминирају лица са првим степеном средње стручне спреме, односно неквалификовани, као и лица са трећим и четвртим степеном средње стручне спреме.

Структура активних незапослених лица 2017. години има следеће карактеристике

- веће учешће лица са средњом стручном спремом у укупној незапослености, при чему жене имају већи степен стручне спреме,
- веће учешће лица која су била у радном односу,
- највеће учешће лица која чекају запослење од 1 -2 године,
- веће учешће жена у укупној незапослености,
- половина незапослених је старости од 35 до 55 година,
- скоро половина незапослених лица тражи прво запослење,

- најугроженије групе незапослених лица и рањиве категорије су: особе са инвалидитетом, Роми, самохрани родитељи, лица старија од 50 година, лица млађа од 30 година, дугорочно незапослена лица, незапослени без квалификација и нискоквалификовани, вишкови запослених, повратници по споразуму о реадмисији, корисници материјалног обезбеђења породице и жене жртве породичног насиља и трговине људима.

Према подацима којима располаже републички завод за статистику, последње три године забележен је пораст запослености и на крају 2016. године број запослених лица био је 2137. Основни узрок повећања запослености су развој текстилне индустрије и субвенције у различитим областима

5.5. КЉУЧНИ АКТЕРИ СОЦИЈАЛНЕ ПОЛИТИКЕ У ОПШТИНИ БАБУШНИЦА

Центар за социјални рад општине Бабушница почео је са радом фебруара 2006. године, а до тада је функционисао у склопу Међуопштинског центра за социјални рад за општине Пирот, Димитровград и Бабушница као његово одељење. Са једне стране ово омогућава интензивнији и фокусиранији приступ корисницима, а са друге стране кадровска и техничка опремљеност као и недостатак систематизованих података и детаљан увид у проблематику корисника на терену, представља значајане ограничавајуће факторе. У склопу Центра за социјални рад постоји посебна организациона јединица основана одлуком СО Бабушница 21.03.2013. под бројем 550-2/2013-2 под називом Служба за пружање услуга социјалне заштите. Ова организациона јединица се финансира из буџета јединице локалне самоуправе и у оквиру ње се пружају услуге Помоћ у кући (лиценца бр. 254) и Дневни боравак (лиценца бр.256) које су лиценциране од стране Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања.

Центар за социјални рад реализовао је активности у смислу достизања и одржавања минималне материјалне сигурности и самосталности породица у задовољавању основних животних потреба, обезбеђења доступности услуга и права из социјалне заштите, једнаких могућности за самосталан живот и подстицање социјалне укључености, очувања и унапређења квалитета породичних односа и породичне, родне и међугенерациске

солидарности, као и превенције злостављања, занемаривања или експлоатације и отклањање њихових последица.

Према Закону о социјалној заштити Центар за социјални рад пружа следеће услуге:

1. Услуге процене и планирања (процена стања, потреба, снага и ризика корисника и других особа из окружења, процена старатеља, хранитеља и усвојитеља, израда индивидуалних или породичног плана пружања услуга и мера правне заштите, и сл.).

2. Дневне услуге у заједници (дневни боравак, помоћ у кући).

Сходно Закону о социјалној заштити, Центар за социјални рад пружа материјалну подршку појединцима и породицама кроз:

- новчану социјалну помоћ,
- додатак за помоћ и негу другог лица,
- увећани додатак за помоћ и негу другог лица,
- једнократне помоћи.

Породични Закон примењује се у породично-правној заштити деце и одраслих лица. У том смислу регулише заштиту права и интересе деце, обавезу њихове посебне заштите и поштовања најбољег интереса уколико припадају групацији деце без породичног старања, деце са инвалидитетом, деце изложене насиљу и другим било којим врстама злоупотребе.

Овим законом такође се санкционише свака врста породичног насиља и прописују процедуре и хитност поступања. Породични Закон, поред међусобних односа партнера, односа родитељ-дете, њихових права и обавеза у том односу, одређује и старатељство као значајан и веома одговоран задатак у односу на део становништва свих старосних група који није у могућности да се сам стара о себи, својим правима и интересима, а то су деца без родитељског старања, особе са инвалидитетом, ментално недовољно развијена лица, душевни болесници, остарела лица, и сл.

Закон о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица обавезује Центар за социјални рад на одређена поступања у раду са децом и младима који испољавају неке облике неприлагођеног понашања или су склони чињењу прекршаја и других дела која подразумевају кривичну одговорност. Остали закони се

СТРАТЕШКИ ПЛАН РАЗВОЈА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ ОПШИНЕ БАБУШНИЦА

примењују приликом реализације одређених активности везаних за групе корисника (жртве насиља, избеглице...) или пак за проблеме који се јављају приликом остваривања неких права и вођења поступака по њиховом престанку (реализовање хипотеке након смрти корисника...).

Из табеле која следи може се видети укупан број корисника услуга социјане заштите током 2016. године.

Ако се посматра родна припадност, подаци говоре да су жене бројније као корисници у систему социјалне заштите, и то како код групације одраслих и старих, тако и код деце и младих:

Корисници на активној евиденцији ЦСР у 2016. години према пребивалишту корисника, полу и старости									
Старосне групе	Градско			Остало			Укупно М	Укупно Ж	Укупно
	М	Ж	Укупно	М	Ж	Укупно			
Деца (0-17)	192	178	370	87	76	163	279	254	533
Млади (18-25)	114	106	220	53	48	101	167	154	321
Одрасли (26-64)	253	319	572	993	1068	2061	1246	1387	2633
Старији (65 и више)	75	57	132	184	292	476	259	349	608
УКУПНО	634	660	1294	1317	1484	2801	1951	2144	4095

Из табеле се може закључити да :

- највећи број корисника је из старосне групе одраслих лица,
- деца и млади чине једну петину укупног броја корисника,
- лица старија од 65 година чине 14,8% укупног броја корисника током 2016. године.

Посматрајући пребивалиште корисника према старосним групама уочава се да је приградско становништво заступљеније међу корисницима у социјалној заштити.

СТРАТЕШКИ ПЛАН РАЗВОЈА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ ОПШИНЕ БАБУШНИЦА

Број деце на активној евиденцији ЦСР у току 2016. године и на дан 31.12.2016. године према узрасту и полу						
Узрасне групе	Укупан број деце у 2016. год.			Број деце на дан 31.12.2016.године		
	М	Ж	УКУПНО	М	Ж	УКУПНО
0 - 2	43	47	90	22	28	50
3 - 5	32	31	63	24	32	56
6 - 14	160	135	295	93	111	204
15-17	44	41	85	32	38	70
УКУПНО	279	254	533	171	209	380

Деца као корисници услуга социјале заштите чине 13% укупног броја корисника. Међутим, тешкоће због којих јесу у систему социјалне заштите, по својој структури и сложености, добрим делом надмашују остале старосне групе. То се односи на сву децу, а посебно на децу која су занемарена или су у ризику од занемаривања, децу са инвалидитетом, децу са проблемима у понашању, социо-материјално угрожену децу, жртве насиља, ромску децу, и друге групе корисника којих у нашој средини није било (бескућници, жртве трговине људима, отмица).

Број пунолетних корисника у ЦСР према корисничким групама и старости у 2016. години					
Корисничке групе	Млади (18 - 25)	Одрасли (26 - 64)	Старији (65 - 79)	Старији (80 и више)	УКУПНО
Жртве насиља, занемарене особе и у ризику од занемаривања	5	14	12	2	33
Особе које се споре око вршења родитељског права	4	26	0	0	30
Особе са инвалидитетом	7	51	62	14	134
Особа са друштвено неприхватљивим понашањем	47	30	15	3	95
Особе које имају потребе за домским смештајем и другим услугама социјалне заштите у локалној заједници	16	64	157	47	284
Материјално угрожене особе	242	2434	212	84	2972
Страни држављани и лица без држављанства у потреби за социјалном заштитом	0	4	0	0	4
Жртве трговине људима	0	0	0	0	0
Бескућници	0	0	0	0	0

Остали	0	0	0	0	0
--------	---	---	---	---	---

Млади, одрасли и старији корисници разврстани су као и деца, у корисничке групе: занемарене особе и у ризику од занемаривања, особе жртве насиља, особе са проблемима у понашању, особе са поремећеним породичним односима, особе социо-материјално угрожене и остале.

Укупан број корисника наведених група, према узрасту, из све четири старосне групе је 3.552, током 2016 године. При томе, највећи је број одраслих корисника, старости 26-64 године – 2619, број старијих корисника (65-79 године) је 458, број корисника старијих преко 80 година је 150, док број младих корисника износи 321.

Посматрајући бројност корисничких група према врсти тешкоће, у укупном броју доминантна је социо-материјална угроженост (2.972). Она је најизраженија код одраслих лица. Тај број далеко је изнад свих осталих тешкоћа и износи 2.434 или преко 2/3 укупног броја одраслих корисника.

Смештај као облик заштите током 2016. године користило је укупно 284 лица: 16 младих, 64 одраслих лица, 157 старији (65-79) и 47 старих лица преко 80 година.

Број особа корисничке групе „Занемарене особе и у ризику од занемаривања“током 2016. године било је укупно 33 и то највише међу одраслим корисницима (14), затим старији (12), код младих, старости 18-25 година (2) и најмање код старих преко 80 година (2).

У нашој средини учињени су значајни напори на сензибилизацији јавности у односу на насиље. Постигнути резултати у раду мобилног тима, охрабрили су грађане да се према проблему активно односе, да га не сматрају нечим што их се не тиче и да благовремено обавештавају надлежне органе. С друге стране, охрабрене су и жртве да не трпе поновно насиље, па сада много чешће саме пријављују насиље и показују спремност да заштите себе и чланове породице од насилника, који су најчешће из редова чланова породице. И коначно, што је најбитније насилници се санкционишу, што је јасна порука за оне још некажњене, да са насиљем прекину.

Дневни боравак је услуга социјалне заштите из групе дневних услуга у заједници, која пружа останак у породичном окружењу и инклузију породице у локалну средину. Финансира се из буџета локалне самоуправе а намењена је деци, младима и одраслима са телесним

инвалидитетом и интелектуалним тешкоћама и њиховим породицама. Услугом се обезбеђују структуриране активности, усмерене на развој практичних вештина за свакодневни живот, које у највећој мери омогућују самосталност, развој и одржавање социјалних, когнитивних и физичких функција.

Услуга Дневног боравка је доступна корисницима осам сати дневно, а пружалац услуге усклађује радно време са потребама корисника и сопственим могућностима. То значи да ће неки корисници услугу користити у пуном трајању, док ће неки долазити на неколико сати пре/после школе или других обавеза и активности. За децу, младе и одрасле који у дневном боравку проводе више од четири сата пружалац услуге обезбеђује оброк у складу са њиховим здравственим потребама.

Под корисницима услуге Дневног боравка подразумевамо децу, младе и одрасле са телесним инвалидитетом и интелектуалним тешкоћама који имају потребу за дневном негом и подршком у одржавању и развијању потенцијала.

Услугу могу користити особе код којих је извесно да без подршке система социјалне заштите не могу да достигну оптимални ниво развоја, а под условима које дефинише Закон о социјалној заштити а то су особе:

- са телесним инвалидитетом,
- са лаким, умереним и тешким интелектуалним оштећењима,
- са сензорним и вишеструким оштећењима,
- као и остале осетљиве групе деце, младих, и одраслих са инвалидитетом који су препознати као корисници ове услуге, а у циљу превенције смештаја у установу.

Концепт активности Дневног боравка подразумева подршку сваком кориснику са циљем достизања највишег нивоа индивидуалне самосталности у практиковању свакодневних вештина. Овај приступ заснива се на филозофији препознавања снага, јачања капацитета и стварања подржавајућег окружења и организовању активности које су фокусиране на особу којој је потребна подршка.

Број корисника који су у току 2016.године упућени на коришћење дневних услуга заједници					
Врста услуге	Узраст корисника				УКУПНО
	Деца	Млади	Одрасли	Старији	
Дневни боравак за децу и младе са сметњама у развоју	8	6			14
Дневни боравак за децу и младе са телесним инвалидитетом	0	0			0
Дневни боравак за децу и младе са проблемима у понашању	0	0			0
Дневни боравак за одрасле са инвалидитетом			0	0	0
Дневни боравак за старије				0	0
Помоћ у кући за децу и младе са сметњама у развоју и инвалидитетом	3	2			5
Помоћ у кући за старије и одрасле			27	162	189
Свратиште за децу улице	0	0			0
Свратиште за одрасле и старије			0	0	0
Лични пратилац детета	0				0
Друге услуге које подржавају боравак корисника у породици и непосредном окружењу	0	0	0	0	208

Према евиденцији ЦСР број корисника који су у току 2016.године упућени на коришћење дневних услуга заједници је:

- Дневни боравак за децу и младе са сметњама у развоју – 14;
- Помоћ у кући за децу и младе са сметњама у развоју и инвалидитетом – 5;
- Помоћ у кући за старије и одрасле – 189;
- Друге услуге које подржавају боравак корисника у породици и непосредном окружењу – 208.

Активности у заједници Дневног боравка имају за циљ подстицање што веће друштвене укључености деце, младих и одраслих са телесним и валидитетом и интелектуалним тешкоћама. За остваривање овог циља важно је разумети да скоро свака активност може да се реализује на инклузиван начин.

Помоћ у кући је услуга социјалне заштите из групе дневних услуга у заједници, која подржава останак у породичном окружењу и инклузију породице у локалну средину. Финансира се из буџета локалне самоуправе, а намењена је деци и младима који имају интелектуалне тешкоће и одраслим старијим особама.

Услуга Помоћ у кући јесте подршка кориснику и породици у задовољавању свакодневних животних потреба у сопственим домовима како би се унапредио и одржао квалитет живота и спречио или одложио смештај у институцијама.

Услуга Помоћ у кући конципирана је на поштовању права:

- Право на живот у породичном окружењу,
- Право на оптимално коришћење личних капацитета и развој свих потенцијала,
- Право на интеграцију - укључивање и учествовање у социјалном окружењу.

Право на помоћ у кући може остварити:

- Остарело лице без породичног старења у сопственом домаћинству,
- Остарели брачни другови у сопственом домаћинству лишени породичног старења,
- Остарело лице које користи услуге медицинске неге, уколико нема помоћ од сродника или трећег лица,

- У породичној кући (у којој живе сродници), само за простор који користи остарело лице,
- Деца с умереним, тежим и тешким обликом менталне недовољне развијености,
- Деца с телесним инвалидитетом,
- Деца са сензорним инвалидитетом,
- Деца с вишеструком ометеношћу,
- Деца с первазивним поремећајима,
- Деца с тежим хроничним обољењима.

Током 2016.године. упућено је 189 одраслих и старијих корисника на коришћење дневних услуга у заједници (Помоћ у кући), док је број корисника Помоћ у кући за децу и младе са сметњама у развоју и инвалидитетом био знатно мањи (5).

ОРГАНИЗАЦИЈА ЦРВЕНОГ КРСТА

Организација Црвеног крста је у општини Бабушница активна и својим учешћем у изради стратешког плана и ранијим активностима, значајан партнер локалној самоуправи у подршци угроженим групама становништва. Црвени крст је формиран 1862. године а у општини Бабушница је 1867. године почео са активним радом. Одлуком Скупштине Општине основана је Народна кухиња која од јуна 2014.године активно функционише и ради под организацијом Црвеног крста.

Број корисника народне кухиње се повећава из године у годину, па је током 2016.г. године број корисника порастао на 220 док је претходне године било 200 корисника.

Народна кухиња током године обезбеди 200-220 куваних оброка дневно који се финансирају из буџета општине, док се преко Црвеног крста финансирају 10 врста намирница као што су: брашно, шећер, пасуљ и тд.

Црвени крст током године обезбеди и подели 1200 пакета најугроженијој категорији становништва. Током 2016. године је путем акције „Много љубави“ подељено 32 пакета најсиромашнијима.

Месне заједнице имају утицаја и у планирању буџета Општине, јер од планова месних заједница у погледу решавања комуналних проблема, планирају се и средства у буџету Општине. Пројекти у месним заједницама најчешће се реализују средствима буџета Општине, месне заједнице и евентуално донације.

Све месне заједнице поседују податке о својим становницима. Међутим, ови подаци нису систематизовани по категоријама и врстама потреба становника, већ се свде на списак становника са основним подацима, као што је година рођења, матични број итд.

У области социјалне заштите месне заједнице могле би бити активније, на тај начин што би благовремено обавештавале надлежне органе о потребама својих грађана и одређивале приоритете којим категоријама и којим лицима је социјална помоћ неопходна.

ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА

Због веома лоше путне инфраструктуре и велике разуђености насеља у општини Бабушница, недостатка теренских возила, покривеност примарном здравственом заштитом становника на територији општине није задовољавајућа.

Постоје 4 амбуланте и 2 медицинска пункта у селима, која раде само одређеним данима у недељи. Рад на медицинским пунктовима и амбулантама покривају 5 медицинских сестара и два лекара опште праксе.

У области здравства релативно је задовољавајућа мрежа кадровских и техничких капацитета, али у наредном периоду посебну пажњу треба посветити квалитету здравствених услуга и ефикасности рада здравствених институција. Све ово захтева додатну техничку опремљеност, информатизацију процеса рада, стручно усавршавање и развој кадрова.

Број и структура корисника социјалне заштите

Број и структура корисника социјалне заштите	
Корисници социјалне помоћи (НСП)	264
Корисници дечјег додатка	720

СТРАТЕШКИ ПЛАН РАЗВОЈА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ ОПШИНЕ БАБУШНИЦА

Корисници туђе неге и помоћи	136
Корисници установа за смештај корисника	57
Корисници једнократне помоћи	133
Број деце на хранитељству	3
Број хранитељских породица	5
Број деце смештених у установама	6
Број старијих смештених у домове	52

Табела 8.

С обзиром на број становника који живи на територији општине Бабушница из табеле се види да одређени број становника користи одговарајуће видове социјалне помоћи .

Велики број радника који је остао без посла није обухваћен као категорија корисника социјалне заштите.

Према доступним подацима Центра за социјални рад деца и омладина са сметњама у психичком и физичком развоју, евидентирано је 29 припадника ове циљне групе. Без обзира на смањење броја становника општине, у предходних неколико година ова циљна група је у порасту (нема података за ранији период), и захтева изграђивање система подршке и заштите овим корисницима у наредном периоду.

Општина Бабушница спада у општине са великим процентом старачке популације (преко 30% старијих од 65 година). Старачка популација је доминантна у руралним подручјима, а њихова удаљеност, лоша путна инфраструктура, недостатак свакодневних животних намирница у трговини (хлеб), удаљеност здравствених установа и младих који би се могли старати о њима, чини њихов положај још тежим. Они су препуштени сами себи са проблемима које готово не могу да реше. Не зна се тачан број старих и изнемоглих лица нити структура њихових проблема и потреба. Подаци добијени на основу извештаја о раду Центра за социјални рад Бабушница за 2016. годину јесу такви да број корисника по одређеним категоријама евидентно расте у свим старосним групацијама.

Сви подаци говоре да су најугроженије групе на територији наше општине остарела лица - старији преко 65 година нарочито на сеоском подручју, затим особе са ниским нивоом образовања, незапослени, са психофизичким поремећајима у развоју и издржавана лица.

Тежак положај старих и изнемоглих лица у нашој општини заузима примарно место и захтева брзу и адекватну акцију.

- **Насиље у породици**

Од увођења кривичног дела насиље у породици у кривично законодавство Србије у Општинском суду у Бабушници се бележи сталан раст оптужби и кривичних предмета па и извршилаца тог кривичног дела.

У највећем броју случајева извршиоци тог кривичног дела су супружници мада је пред овим судом процесуиран и један извршилац који је то кривично дело учинио према својој мајци и кажњен ефективном казном затвора.

Статистички пред судом је у току 2011. године вођено у три случаја а у 2012. године чак девет, што представља значајан пораст. Према подацима Центра за социјални рад у 2016. години је било 33 особа жртве породичног насиља. С обзиром на карактеристике тог кривичног дела предпоставке су да је број извршилаца тог кривичног дела значајно већи. Да је и у овој општини насиље у породици постало озбиљан проблем говори не само број неоткривених случајева већ и повећан број предмета и пред другим државним органима као нпр. пред Судијом за прекршаје или у полицији.

Општински суд у Бабушници је приметио да у највећем броју случајева у преко 95 % извршиоци тог кривичног дела чине дело у алкохолисаном стању, због чега суд, такође, у највећем броју случајева изриче поред казне и мере безбедности обавезног лечења алкохоличара.

6. СТРАТЕШКА СВРХА И ЦИЉЕВИ

Сврха стратегије је да допринесе развоју система социјалне заштите, који се одликује квалитетним и разноврсним услугама социјалне помоћи, усклађеног са европским стандардима и који задовољава услове интеграције у Европску Унију. Стратегија дефинише циљеве које желимо остварити кроз реализацију приоритета:

- Развој ван институционалних облика пружања услуга социјалне заштите којима ће бити обухваћена стара и материјално необезбеђена лица, стара лица у стању ургентне потребе за социјалном заштитом, стара тешко покретна и непокретна лица зависна од помоћи и неге другог лица, стара лица са здравственим тегобама, стара социјално изолована и друштвено неактивна лица.
- Остваривање основних грађанских и људских права ОСИ и повећању нивоа друштвене свести о њиховим потребама и потенцијалима, кроз ефикасније повезивање удружења ОСИ и кооперација са осталим актерима на локалном и националном нивоу.
- Формирање јединствене базе података којом ће се омогућити развој посебних сервиса за Роме и подизање нивоа образовања припадника ромске популације, које ће водити повећању могућности запослења, а самим тим и осигурању основних егзистенцијалних потреба.

Развој јаких система и програма за пружање услуга деци жртвама насиља и занемаривања уз подршку високостручног и професионалног кадра, за превенцију непожељних облика понашања и јачање породице, уз међусобну сарадњу Центра за социјални рад, школа, Дома здравља.

7. ПРИНЦИПИ КОЈИ СЕ ПОШТУЈУ ПРИЛИКОМ КРЕИРАЊА И ПРУЖАЊА УСЛУГА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ У ОПШТИНИ БАБУШНИЦА

1. ПРИНЦИП ПОШТОВАЊА ИНТЕГРИТЕТА И ДОСТОЈАНСТВА КОРИСНИКА

Корисник има право на социјалну заштиту која се заснива на социјалној правди, одговорности и солидарности, која му се пружа уз поштовање његовог психичког и физичког интегритета, безбедности, као и уз уважавање његових моралних, културних и религијских убеђења, у складу са зајемченим људским правима и слободама.

2. ПРИНЦИП ЗАБРАНЕ ДИСКРИМИНАЦИЈЕ

Забрањена је дискриминација корисника услуге социјалне заштите по било ком основу.

3. ПРИНЦИП НАЈБОЉЕГ ИНТЕРЕСА КОРИСНИКА

Услуга социјалне заштите се креира и пружа у складу са најбољим интересом корисника услуге, уважавајући његове личне особине и потребе.

4. ПРИНЦИП НАЈМАЊЕ РЕСТРИКТИВНОГ ОКРУЖЕЊА

Услуга социјалне заштите пружа се првенствено у непосредном и најмање рестриктивном окружењу корисника.

5. ПРИНЦИП ЕФИКАСНОСТИ

Пружање услуге уз остварење најбољих резултата и највишег нивоа задовољства корисника уз ограничено коришћење материјалних, кадровских и финансијских ресурса.

6. ПРИНЦИП БЛАГОВРЕМЕНОСТИ

Благовремено уочавање потреба корисника и благовремено пружање услуге у циљу задовољавања потреба.

7. ПРИНЦИП ЦЕЛОВИТОСТИ

Целовито пружање једне или више услуга, у складу са потребама корисника понаособ.

8. ПРИНЦИП УНАПРЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

Перманентно повећање квалитета пружања услуге, компетенција пружаоца, у складу са тенденцијама у области социјалне заштите и овим достигнућима у науци и пракси.

9. ПРИНЦИП ЈАВНОСТИ РАДА

Општина, Центар за социјални рад и пружаоци услуга редовно информичу јавност о начину остваривања права и пружања услуга.

10. ПРИНЦИП ДОСТУПНОСТИ И ИНДИВИДУАЛИЗАЦИЈЕ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

Услуге су доступне грађанима којима су намењене, у времену, простору и на начин који је у складу са њиховим потребама.

11. ПРИНЦИП НАРУЧИВАЊА УСЛУГА, ОДНОСНО ИЗБОРА ПРУЖАОЦА УСЛУГЕ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ ПУТЕМ ЈАВНОГ КОНКУРСА

Пружалац услуге се бира на основу спроведеног конкурса који реализује наручилац услуге – локална самоуправа.

12. ПЛУРАЛИЗАМ ПРУЖАОЦА УСЛУГЕ

Пружалац услуге може бити установа, привредно друштво, предузетник или удружење грађана које испуњава услове обављања делатности прописане Законом.

13. ПРИНЦИП УМРЕЖАВАЊА УСЛУГА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ, И ШИРЕ – СОЦИЈАЛНЕ ПОЛИТИКЕ

Ради максималног коришћења ограничених кадровских, техничких и финансијских капацитета, поштује се принцип умрежавања социјалних услуга. Приликом успостављања и пружања услуге користе се расположиви ресурси из других сектора: образовање, здравство, запошљавање, као и цивилног сектора.

14. ПРИНЦИП УЧЕШЋА КОРИСНИКА У КРЕИРАЊУ УСЛУГЕ

Корисник учествује у креирању услуге која је намењена њему као личности и задовољавању његових индивидуалних потреба.

15. ПРИНЦИП СЛОБОДНОГ ИЗБОРА УСЛУГА

Корисник услуге има право на слободан избор расположивих услуга, као и на избор расположивих пружаоца изабране услуге.

16. ПРИНЦИП ПРАВА НА ПРИТУЖБУ

Приликом успостављања услуге прописује се процедура подношења притужби на квалитет услуге, у циљу решавања проблема и унапређења како услуге, тако и самог пружаоца услуге.

17. ПРИНЦИП ОБАВЕЗНОСТИ УТВРЂИВАЊА ЕКОНОМСКЕ ЦЕНЕ ЗА СВАКУ УСЛУГУ ПОЈЕДИНАЧНО

Економска цена услуге и структура трошкова који су обухваћени треба да буду познати наручиоцу услуге, пружаоцу услуге и кориснику, како би јавност рада била на што вишем нивоу, као и да би доношење одлука од стране свих учесника у процесу било реално и засновано на што више расположивих чињеница.

18. ПРИНЦИП ПАРТИЦИПАЦИЈЕ КОРИСНИКА У ЦЕНИ УСЛУГЕ

Корисник услуге учествује, односно партиципира у економској цени услуге, у складу са својим могућностима.

19. ПРИНЦИП ОБЕЗБЕЂИВАЊА ФИНАНСИРАЊА УСЛУГЕ ИЗ ВИШЕ ИЗВОРА

Финансирање услуга социјалне заштите се врши из буџета локалне самоуправе, од стране партиципације корисника, из буџета Републике Србије и надлежног министарства, као и из донација по основу одобрених пројеката и путем поклона.

20. ПРИНЦИП ИСПИТИВАЊА ЗАДОВОЉСТВА КОРИСНИКА – ЕВАЛУАЦИЈЕ

У циљу унапређења квалитета услуге врши се редовно, у складу са планом, испитивање задовољства корисника услуге. Евалуација се користи како за потребе самог пружаоца услуге, тако и за потребе наручиоца – локалне самоуправе.

21. ПРИНЦИП ПРАЋЕЊА – МОНИТОРИНГА

У циљу напређења услуге, као и у циљу благовременог реаговања и решавања евентуалних проблема насталих приликом пружања услуге, као и приликом пружања услуга финансираних од стране донатора, врши се праћење, односно мониторинг. Мониторинг врши надлежно тело локалне самоуправе.

8. ПРИОРИТЕТИ

Недостатак разних облика подршке у природном окружењу разних облика подршке у домену социјалне заштите у природном окружењу уочљив је проблем на територији наше општине. Квалитет услуга је неуједначен, није увек обезбеђена адекватна подршка за очување психофизичких потенцијала корисника, па су корисници често у социјалној изолацији. Из овог разлога морамо обезбедити довољне услове за развој свих услуга на

превазилажењу постојећих проблема. Правовремено деловање обезбеђује успешно деловање система социјалне заштите и укључивање у реалне друштвене токове.

На основу напред наведених анализа издвајамо следеће приоритете општине Бабушница:

ПРИОРИТЕТ 1: Деца и омладина

ПРИОРИТЕТ 2: Особе са инвалидитетом

ПРИОРИТЕТ 3: Старе особе

ПРИОРИТЕТ 1: ДЕЦА И ОМЛАДИНА

Центар за социјални рад је установа социјалне заштите, чија је између осталог основна делатност заштита малолетних лица која су су стању социјалне потребе путем адекватне примене социјалне, породично-правне и старатељске заштите. ЦСР развија и унапређује превентивне активности које доприносе спречавању и сузбијању непожељних облика понашања. Пружа дијагностичке услуге, спроводи одговарајући третман, саветодавно-терапијске услуге и стручну помоћ корисницима. Врши процену потенцијалних усвојитеља и као орган старатељства обавља поверене послове заштите породице, помоћ породицама и старатељства у оквиру Закона.

Локална самоуправа, буџетским издвајањима, награђује најбоље ученике и матуранте, као и сва спортска постигнућа. Додељују се стипендије и новчане помоћи за студенте и ученике. Обезбеђен је бесплатан превоз за ученике из сеоских насеља.

Дом здравља „др. Јован Ристић“ пружа услуге деци и младима путем саветовалишта: Развојног саветовалишта, Саветовалишта за младе, Саветовалишта за планирање породице, Саветовалиште за одојчад и малу децу, Саветовалиште за репродуктивно здравље. Поред саветодавног рада, пружају се и услуге здравствене заштите на посебном школском одељењу.

СВОТ АНАЛИЗА ЗА ДЕЦУ И ОМЛАДИНУ	
СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Вртићи, основне и средње школе ➤ ЦСР ➤ ЛС ➤ Акциони план за децу и омладину ➤ ОКОСП ➤ Развојно саветовалиште ➤ Саветовалиште за заштиту репродуктивног здравља ➤ Саветовалиште за младе ➤ Педагошки факултет ➤ Удружење волонтера Бабушнице ➤ Програми додатног образовања НСЗ 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Опадање наталитета ➤ Опадање броја ученика који крећу у први разред ➤ Пораст броја деце која су жртве злостављања и занемаривања ➤ Пораст броја породица са поремећеним односима ➤ Увећана појава асоцијалних облика понашања у школи и ван ње ➤ Ослабљеност породице у васпитној компетенцији ➤ Неструктурирано слободно време ➤ Поремећен систем друштвених вредности
МОГУЋНОСТИ	ПРЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Саветодавни рад, системска 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Немогућност ЛС за даљим

<p>терапија, медијација</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Едукација породица за јачање васпитне компетенције ➤ Структурирање слободног времена деце и омладине ➤ Оснивање омладинског центра ➤ Развој програма за рад са децом са проблемима у понашању ➤ Пропагирање здравог начина живота ➤ Организовање спортских, културних и забавних активности ➤ Стипендирање ➤ Умрежавање НСЗ, школа и тржишта рада 	<p>пружањем бесповратне помоћи ученицима и стипендирањем</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Недовољна заинтересованост јавности за решавањем проблема деце са испољеним асоцијалним облицима понашања ➤ Нестручност наставног кадра за решавањем проблема који се испољавају код деце са асоцијалним понашањем ➤ Недовољни људски капацитети за рад са децом са испољеним проблемима у понашању ➤ Економска несигурност породица ➤ Неодазивање и осипање полазника радионица Саветодавног рада, системске терапије и медијације
--	--

Анализа проблема

Полазна тачка у дефинисању проблема приоритета деце и омладине је негативан природни прираштај. Основна ћелија друштва често задржава своју бројност на три члана, док се млади брачни парови тешко одлучују на проширење породице. Већи број деце се јавља у социјално угроженим породицама, ниског степена образовања и културе. На проблем рађања указује и смањени број деце у основном образовању, као и број ученика који уписују I разред, што је првенствено последица слабих материјалних могућности породице. Услед неповољне породичне ситуације и недовољно развијеног специјализованог хранитељства, изванредан број деце без родитељског старања и са посебним потребама смештено је у установе за збрињавање и заштиту деце. Након

завршетка школовања и изласка из система социјалне заштите, не постоје програми за осамостаљивање, запошљавање и решавање стамбених проблема младих људи.

Велики трошкови школовања у високообразовним установама, ускраћују могућност стручног усавршавања надарених ученика који долазе из сиромашнијих породица. Са друге стране, не постоје гаранције за обезбеђивањем радног места ни матураната, ни дипломираних младих људи. У школама је слабо или никако организован превентивни рад на усвајању позитивних модела понашања и схватања штетности одређених облика понашања. У Центру за социјални рад забележено је драстично повећање малолетних лица кривично одговорних.

На подручју општине Бабушница не постоји прихватилиште за децу – жртве злостављања и знамаривања.

Закључци

Због економско-социјалне несигурности породице, неизвесне будућности и могућности запошљавања, млади брачни парови се са одлагањем одлучују на проширење породице, а из истих разлога се број деце задржава на једно или двоје.

Као последица тога јавља се смањени број деце у основном образовању и оних који се уписују у I разред. Та појава угрожава радна места учитеља и онемогућује запослење нових дипломираних професора разредне наставе. Лош материјални положај породица, онемогућује родитеље надарених ученика да обезбеде услове за свестрани развој њихове личности и постојећих потенцијала. Велики број младих људи, и након завршеног школовања, услед незапослености, живи са родитељима и самим тим продужава са осамостаљивањем, планирањем и формирањем своје породице. Исти разлози доводе до појаве миграција високо-образоване омладине у веће градове у потрази за запослењем. Због неорганизованих програма и рада у школама на усвајању позитивних модела понашања и схватања штетности одређених облика понашања, не може се додатно утицати на свест младих и спречити појава повећања кривично одговорних малолетника. Присутност великог броја деце препознатљивих по проблематичном понашању у школи, агресивности и разним облицима непоштовања ауторитета сведоче о бројности породица у дисфункцији. Непостојање прихватилишта

за децу, жртве злостављања и занемаривања, утиче на немогућност реаговања, заштите и збрињавања деце на територији општине Бабушница, уз пружање материјалне, психолошке и правне помоћи.

Препоруке

Као циљна група, требају бити обухваћена сва деца и млади са или без испољених непожељних облика понашања. У школама би се требао развити превентиван рад на усвајању друштвених опште прихваћених облика понашања и схватању негативности друштвено неприхватљивих модела понашања.

Неопходно је спровести активан програм Центра за социјални рад за јачање породице кроз оформљавање Саветовалишта за брак и породицу и кроз организовање различитих наметљивих активности на нивоу општине. Јака потреба постоји за развијењем система услуга подршке деци, жртвама насиља и занемаривања, уз подршку високостручног и професионалног кадра. Кроз партнерство основних и средњих школа, Педагошког факултета, Дома здравља и Центра за социјални рад, могу се осмислити и спровести различите креативне и подстицајне мере са циљем сузбијања асоцијалног понашања код деце и сузбијања малолетничке деликвенције.

Са циљем повећања збрињавања деце без родитељског старања, а са посебним потребама, пожељно је развити систем специјализованог хранитељства за децу са посебним потребама. Локална самоуправа треба радити на продужетку спровођења активних мера на искорењивању сиромаштва и повећању наталитета путем подстицања и мотивисања породица за рађање деце. Активне мере је неопходно спровести са циљем јачања породице и смањење броја ванбрачне деце.

Да бисмо младима по завршетку школовања донекле обезбедили могућност запошљавања, требало би развити и упознати младе са програмима Националне службе за запошљавање, Филијале Бабушница. Деловање надлежне институције мора бити усмерено на мотивисање и подстицање смањења незапослености и осамостаљивања младих људи.

Оперативни циљеви

Оперативни циљеви:

1. Промовисање здравих стилова живота;
2. Ваннаставне активности – рад са талентованом децом;
3. Продужени боравак за ученике путнике;
4. Саветовалиште за децу и младе;
5. Канцеларија за младе.

ЗАДАЦИ

1. Промовисање здравих стилова живота

За остваривање овог циља неопходно је у оквиру већ постојећих спортских клубова и организација на територији општине формирати нове секције које ће обухватити све узрасте деце, а токође основати спортске клубове за спортове који нису заступљени на територији општине, а за која постоји интересовање међу омладинском популацијом.

Кључну улогу у реализацији овог циља би требало да одигра локална самоуправа са организационе стране, а у складу са својим финансијским могућностима.

Неопходно је организовати и масовна спортска такмичења која би обухватила велики број деце и омладине у различитим спортовима са циљем промовисања здравих стилова живота.

Конкретне активности које треба предузети су:

- Организовање секција за све категорије и узрасте деце у оквиру већ постојећих спортских клубова
- Оснивање спортских клубова за спортове који нису заступљени у Општини
- Организовање масовних спортских такмичења и манифестација
- Организовање предавања, радионица и такмичења у знању деце и омладине из области здраве исхране, правила понашања у саобраћају, културолошке, расне и осталих различитости и сл.

2. Ваннаставне активности – рад са талентованом децом

На остварењу овог циља неопходне су различите активности које ће младима променити модел понашања, упутити их на неке садржаје којима могу на квалитетнији начин да проводе слободно време, да се заинтересују за нове садржаје и искажу своје таленте.

Реализацију овог циља остварићемо активним укључивањем младих способних да буду носиоци и аутори програма за младе, који ће бити аниматори за поједине активности уз стручну подршку стручних сарадника. Организоваће се обука коју ће водити компетентни стручњаци, професори, уметници и спортски радници. Сматрамо да ће млади у оквиру своје вршњачке групе најбоље проценити садржаје програма које треба понудити. У реализацију овог циља треба укључити и родитеље који ће у односу на своје професионалне капацитете моћи да помогну реализацију ових програма.

Остварење овог циља реализоваћемо:

- Осмишљавањем и реализацијом додатних културно-забавних, уметничких и спортских садржаја и формирањем секција и радионица
- Избором младих који ће бити задужени за рад секција
- Едукацијом младих који ће водити секције
- Укључивањем стручних лица који ће водити радионице
- Укључивањем родитеља у ове активности
- Проналажењем алтернативних извора финансирања

3. Продужени боравак за ученике путнике

Продужени боравак ученика основне школе намењен је, пре свега, ученицима који живе ван Бабушнице (у неком од села на територији општине) а похађају наставу у матичној основној школи, у граду.

Продужени боравак подразумева адекватно опремљену просторију у згради матичне основне школе у којој ученици, који после наставе чекају превоз до куће, могу да бораве и да своје слободно време конструктивно користе за израду домаћих задатака и учење, уз надзор и стручну помоћ наставника. Такође, боравак у оквиру школе обезбеђује већу сигурност и квалитетније дружење ученика путника у слободно време ван куће, а пружа и могућност организовања славља и дружења са друговима из града. Повећава се безбедност

ученика путника после наставе, у време чекања превоза до куће, побољшава успех ученика путника, побољшава квалитет социјалних односа ученика путника, смањује се број изостанака ученика путника због болести, конструктивније и креативније је коришћење слободног времена ученика путника у школи и код куће.

Остварење овог циља реализоваћемо:

- Адекватним опремањем једне учионице за учење и дружење,
- Продужени боравак, током наставних дана, до четири сата дневно користе редовно ученици путници нижих разреда и повремено учленици путници виших разреда основне школе, као и повремено ученици који живе у граду
- Просторије продуженог боравка, током викенда или ван термина рада боравка, повремено користи 30% ученика,
- Помоћ у учењу пружа наставник разредне наставе, запослен у матичној школи.

4. Саветовалиште за децу и младе

Реализовање овог циља представља врло важан сегмент у унапређивању живота деце, младих и њихових родитеља. Очекујемо да ће остварење овог циља, деца, млади и њихове породице бити у ситуацији да проблеме које имају решавају уз помоћ стручних лица, уз загарантовану дискрецију, ван званичних институција које често доживљавају као неког ко им суди.

Код младих и њихових породица створиће се осећај да постоји место у које могу доћи са пуним поверењем, где неће бити критиковани за проблем у ком се налазе, где ће моћи потпуно отворено да разговарају, а где ће у исто време добити стручну и моралну помоћ.

Овај циљ реализоваће се на следећи начин:

- Отварањем саветовалишта за младе оба пола о заштити репродуктивног здравља
- Пружањем подршке младима у кризним ситуацијама, када решење не могу да нађу у породици или институцијама
- Едукацијом вршњачких група које ће се укључити у помоћ младим
- Едукацијом родитеља у раном откривању асоцијалног понашања

- Публиковањем информативно-едукативног материјала за младе и њихове родитеље

5. Унапређење рада Канцеларија за младе

Канцеларија за младе је динамична структура и сервис за младе при локалној самоуправи, која је заједно са релевантним институцијама које се баве младима, са организацијама младих и за младе, као и појединцима активан ресурс који континуирано ради на реализацији дела Стратегије која се односи на младе.

Канцеларија за младе је оперативно тело, које обједињава све службе и органе који се баве младима, израђује планове, координира активности и усклађује акције са циљем да побољша квалитет живота младих, кроз бригу о приоритетним проблемима младих уз уважавање њихових потреба, изграђивање партнерских односа и сарадње са локалним организацијама и иницијативама младих, информисање и активно укључивање младих у друштвене токове.

Остварење овог циља извршићемо кроз:

- Умрежавање Канцеларије за младе са осталим релевантним институцијама у циљу коришћења расположивих ресурса
- Константну обуку релевантних институција и координатора Канцеларије за младе у циљу припреме и реализације пројеката намењених младима
- Обезбеђење фондова за иницијативе младих и налажење нових, реализацијом најмање пројеката,
- Константно мотивисање младих за активним учешћем у доношењу одлука које се тичу младих
- Активно учешће младих у раду Канцеларије
- Усвајање Акционог плана за младе, као посебног стратешког документа.

ОЧЕКИВАНИ РЕЗУЛТАТИ

- Организоване секције за све категорије деце и омладине у постојећим спортским клубовима и већи обухват деце спортским активностима

- Основани клубови за нове спортове у општини
- Организоване масовна спортска такмичења и манифестације и већи обухват деце спортским активностима
- Успешно организовани културно-забавни и едукативни садржаји
- Отворено саветовалиште за децу, младе и њихове родитеље
- Направљена организација рада саветовалишта
- Едуковани млади о репродуктивном здрављу и контрацепцији
- Смањен броја малолетничких трудноћа и прекида трудноћа
- Повећан број решених кризних ситуација код младих ненасилном комуникацијом
- Едуковани родитељи за решавање кризних ситуација
- Издавање публикација информативно-едукативног карактера
- Опремљен продужени боравак за ученике путнике
- Повећан је ниво сигурности и квалитетније дружење ученика путника у слободно време ван куће,
- Побољшање успеха ученика путника,
- Реализовани пројекти и пружене услуге „младих за младе“

ПРИОРИТЕТ 2: ОСОБЕ СА ИНВАЛИДИТЕТОМ

Увод

На подручју општине Бабушница нема развијених алтернативних сервиса за одрасле особе са инвалидитетом, осим **Дневног боравка за децу и омладину са сметњама у развоју** које је пружао НВО сектор а од почетка 2013. године услуга је у надлежности Центра за социјални рад.

Анализа

Особе са инвалидитетом су лица са урођеном или стеченом физичком, сензорном, интелектуалном или емоционалном онеспособљеношћу које услед друштвених или других препрека немају могућности или имају смањене могућности да се укључе у активности друштва на истом нивоу са другима, без обзира на то да ли могу да остваре поменуте активности уз употребу техничких помагала или уз службе подршке.

Према попису из 2011. године на подручју општине Бабушница живи 12.307 становника, од чега је према евиденцији из 2016. године 147 регистрованих особа са инвалидитетом, путем чланства, док је претпоставка да постоји још око 600 нерегистрованих, тј. оних који нису чланови ниједне НВО ОСИ.

Преглед тренутног стања

На подручју општине Бабушница нису регистроване све особе са инвалидитетом, нити постоји база података која би помогла у дијагностификовању и решавању конкретних проблема. Недовољно познавање проблема са којима се ОСИ свакодневно суочавају, доводи до недовољне мотивисаности и предузимљивости за решавањем истих и отварањем нових сервиса који би обухватили циљну групу у целости.

Целокупна друштвена превирања, промењен систем вредности и нови модели понашања, посебан утицај имају на ОСИ. Друштвено прихватљиво понашање изискује од грађана толерантно и разумно опхођење, али постојећи модели се одликују предрасудама. Социјална ексклузија је видно осетна у друштвеним односима према особама са менталним проблемима. Нестабилна економска ситуација погађа целокупно друштво а поготово ОСИ. Њихове смањене могућности за привређивањем чине алармантним степен незапослености ОСИ, а њихов економски статус додатно угрожавају повећани трошкови здравствене заштите. Редовно покривање материјалних трошкова удружења је отежано нередовним преносом финансијских средстава из локалног буџета.

Особе које користе колица за кретање наилазе на препреку у коришћењу јавног саобраћаја с обзиром да у општини Бабушница нема возила са рампом. Иако свака НВО ОСИ располаже просторним капацитетима, већина њих није у власништву организације и не задовољавају све неопходне радне услове.

На територији општине Бабушница нема служби за подршку особа са инвалидитетом.

СВОТ АНАЛИЗА ЗА ОСОБЕ СА ИНВАЛИДИТЕТОМ	
СНАГЕ	СЛАБОСТИ
Постојећи социјални сервиси за ОСИ	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Дневни боравак са децу са аутизмом ➤ Сервис персоналних асистената ➤ Развојно саветовалиште у Дому здравља ➤ Развијен НВО сектор за заштиту ОСИ 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Финансијска подршка ➤ Законска регулативе ➤ Ограничавајући просторни капацитети ➤ Људски ресурси ➤ Мали број активних удружења која се баве ОСИ
Капацитети НВО сектора за помоћ ОСИ-има	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Програмске активности НВО ОСИ ➤ Познавање пројектног рада НВО ОСИ ➤ Континуиране медијске кампање ➤ Повезивање са јавним сектором ➤ Дневна комуникација НВО ОСИ са својим чланством ➤ Простор на коришћењу НВО 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Недефинисане процедуре за програмско финансирање НВО ОСИ од ЛС ➤ Непостојање локалног медија ➤ Недовољни финансијски ресурси НВО ОСИ за ангажовање стручних сарадника
Политички значај и однос кључних актера према ОСИ	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Интересовање политичких партија за подршку ОСИ ➤ Систем једнократних помоћи од ЛС ➤ Учињени први кораци у 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Недефинисане процедуре за финансијске помоћи ЛС према ОСИ ➤ Непостојање стратешког плана за ОСИ ➤ Недовољно фокусирани капацитети за

партиципативном планирању	лобирање удружења ОСИ
Повезаност питања са здравственим сектором	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Развојно саветовалиште у Дому здравља ➤ Нега у кући ➤ Рехабилитационе службе ➤ Физичка приступачност објектима 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Људски ресурси ➤ Неразвијеност сервиса ➤ Стандардизација ➤ Финансијски ресурси ➤ Доступност услуга
Повезаност питања са образованим сектором	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Развојно одељење у вртићу ➤ Специјално одељење у школама ➤ Специјалне школе ➤ Дефектолози ➤ Васпитачи ➤ Психолози ➤ Педагози 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Инфраструктура ➤ Организација ➤ Подела посла ➤ Радно време ➤ Капацитети људских ресурса ➤ Мотивација
Повезаност питања са сектором запошљавања	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Подстицајне мере НСЗ ➤ Законска регулатива ➤ Фискална подршка послодавцима ➤ Специјализована предузећа за рад ОСИ 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Јавна кампања и промоција подстицајних мера ➤ Непознавање законске регулативе ➤ Непостојање студије о ефикасности рада категорије ОСИ

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Тренинзи за радно оспособљавање 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Непостојање центара за радно оспособљавање ➤ Непостојање know how за стварање центара за радно оспособљавање ➤ Непостојање људских ресурса за радно оспособљавање ОСИ
<p>Повезаност питања са локалним медијима</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Медијска заступљеност ➤ Сензибилисање преко медија шире јавности за питања ОСИ ➤ Стварање позитивне медијске климе 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Не постоји комуникационо стратегија за заступање ОСИ ➤ Не постоје организоване медијске кампање за посебна питања ОСИ
<p>Повезаност питања са Центром за социјални рад</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Постојећи, законом утврђен систем пружања услуга социјалне заштите за ОСИ 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Некључене ОСИ у Управни одбор ЦСР ➤ Не учествују у процени мера које се на њих односе
<p>ШАНСЕ</p>	<p>ОПАСНОСТИ</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Побољшање законске регулативе ➤ Помоћ у кући ➤ Финансијска децентрализација 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Недовољно коришћење доступних фондова ➤ Неприлагођени конкурсни услови апсорпционим моћима НВО ОСИ

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Фискално растеређење ➤ Подигнута свесност на нивоу читаве земље ➤ Стриктно поштовање прописа о поштовању универзалног дизајна ➤ Доступни финансијски ресурси код донатора ➤ СРСЗ ➤ Национална стратегија за ОСИ ➤ Развој МРСП ➤ Национална политика инклузивног образовања ➤ Политика персоналних асистената у образовном систему ➤ Развијен НВО сектор за заштиту ОСИ за апсорбовање средстава и помоћи из различитих донатора. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Непоштовање прописа о универзалном дизајну ➤ Неструктурирана медијска промоција права ОСИ ➤ Непознавање законске регулативе ➤ Непознавање доступности фискалних олакшица ➤ Необразован људски кадар ➤ Неизвесност око постојања приоритета фонда за ОСИ ➤ Неизвесност око постојања програмског финансирања НВО ОСИ МРСП ➤ Непостојање довољно знања и вештина за пројектно развојних сервиса унутар НВО сектора.
---	--

Закључци

На подручју општине Бабушница има два удружења ОСИ. Међутим, осим међусобне сарадње преко ОКОСП-а, није довољно развијен умрежени рад удружења. Поред тога, њихов рад је отежан недовољно квалитетним условима просторних капацитета и нередовним приливом финансијских средстава. Због ограничених материјалних средстава, удружења не могу настављати пројекте за чијим сервисима постоји перманентна потреба.

Међу особама са инвалидитетом нема довољне мотивисаности за чланством у удружењима, што отежава креирање базе података и конкретизовање присутних проблема који би

олакшали њихово отклањање. Стога је неопходно развити партиципативан процес у коме ће корисници процењивати сопствене потребе и дизајнирати систем социјалних услуга.

Заинтересованост друштва за партиципирањем у решавању проблема ОСИ није на задовољавајућем нивоу. Препреке са којима се ОСИ сусрећу у свакодневном животу нису довољно медијски пропраћене, тако да социјално окружење није упознато са ограничењима која отежавају њихову егзистенцијалну борбу. Чланови удружења ОСИ недовољно су информисани о својим законским правима из области социјалне заштите.

И поред изграђених рампи у многим установама од виталног значаја, којима су учињене доступним особама које се крећу уз помоћ колица, остаје проблем неприступачности средствима јавног саобраћаја.

Препоруке

Развој сервиса социјалне заштите, као циљну групу, обухватиће сва удружења ОСИ, са својим активним члановима и корисницима. Почетни кораци требају бити усмерени ка формирању комплетне базе података, како би се системом услуга обухватиле и особе са инвалидитетом које нису регистровани чланови удружења.

Неопходно је обезбедити континуиран прилив средстава удружењима, како би се обезбедило перманентно пружање услуга и након завршетка пројеката.

Постоји потреба за развојем посебних програма запошљавања и самозапошљавања, којима ће се обухватити већи број корисника и осетно олакшати додатни терет коштања здравствене заштите особа са инвалидитетом.

Да би се рад удружења приближио светским стандардима, развој људских ресурса мора бити опширнији и обухватити усвајање савремених знања и вештина запослених у удружењима, као и њихових активних чланова.

Дневни боравак за децу и омладину обухвата кориснике старосног доба од 7 до 25 година и пружа услуге у времену од 7 до 15 часова. Неопходно је развити сервис који ће обухватити кориснике млађе од 7 и старије од 25 година и омогућити дужи боравак у просторијама установе.

Оперативни циљеви:

1. **Развој услуге Помоћ у кући за децу и младе са сметњама у развоју;**
2. **Пружање услуге Дневни боравак за децу са сметњама у развоју и њихове породице**
3. **Прилагођавање физичког окружења на територији општине потребама особа са инвалидитетом**
4. **Обезбеђивање повластица за особе са инвалидитетом на територији општине Бабушница**

1. Развој услуге Помоћ у кући за децу и младе са сметњама у развоју;

- Пружање услуге ПУК у складу са потребама детета и породице, према индивидуалном плану
- Организовање Клубова родитеља у циљу оснаживања родитеља, повећања њихових компетенција и размене искустава
- Организовање разних садржаја за децу при пружаоцу услуге (радионице, дружење, рођендани, шетња, упознавање са институцијама у граду)
- Укључивање волонтера у рад са децом.

2. Пружање услуге Дневни боравак за децу са сметњама у развоју и њихове породице

Услуга **Дневни боравак** се пружа у складу са потребама детета и породице, на основу упутног органа из Бабушнице.

3. Прилагођавање физичког окружења на територији општине потребама особа са инвалидитетом

- Уклањање архитектонских баријера обарањем ивичњака у ужем центру града
- Изградња рампи на јавним установама у општини.

4. Обезбеђивање повластица за особе са инвалидитетом на територији општине Бабушница

- формирање стручне комисије при Центру за социјални рад са задатком провере испуњавања услова корисника, према унапред утврђеним критеријумима

- доношење општинске одлуке за субвенционисање карте у јавном превозу за особе са инвалидитетом
- Одлука за субвенционисање јавном предузећу које испоручује комуналне услуге и сл.)
- дотирање трошкова за набавку лекова и медицинских помагала најкритичнијим случајевима у овој категорији.

ОЧЕКИВАНИ РЕЗУЛТАТИ

- Пружена подршка деци са сметњама у развоју и њиховим породицама у складу са њиховим потребама и у природном окружењу
- Обезбеђен привремени смештај деце са сметњама у развоју у случају болести родитеља/старатеља и у другим кризним ситуацијама
- Уклоњене баријере у виду ивичњака у ужем центру града
- Постављене рампе на свим јавним установама на територији општине
- Повећан број особа са инвалидитетом који користе услуге јавних установа и организација
- Установљени критеријуми за одабир корисника
- Донете одлуке у општини и јавним предузећима којима су установљене повластице за особе са инвалидитетом
- Доступни лекови и медицинска помагала за најкритичније случајеве у овој категорији.

ПРИОРИТЕТ 3: СТАРИ

Центар за социјални рад је установа социјалне заштите чија је једна од основних делатности заштита старих лица у стању социјалне потребе. ЦСР пружа следеће облике социјалне заштите: смештај старих лица у установу социјалне заштите, материјално обезбеђење, додатак за негу и помоћ, једнократне новчане или натуралне помоћи. Услуга Помоћ у кући за старе је услуга која је у општини Бабушница успостављена 2007. године и од тада се пружа са краћим прекидима, пружалац услуге је Центар за социјални рад.

Локална самоуправа пружа различите врсте материјалне и других облика помоћи старим лицима која немају неопходна средства за живот – бесплатни лекови, огрев и једнократне новчане помоћи. Свој допринос ЛС даје и кроз партнерство у пројектима који се баве старим лицима.

Анализа тренутног стања у општини

Под појмом **стари** подразумевају се лица која су према законским прописима достигла пензионо старосно доба.

Постоји више циљних група старих лица на које планиране активности требају да остваре позитивне ефекте:

- стара материјално необезбеђена лица,
- стара лица у стању ургентне потребе социјалне заштите,
- стара тешко покретна и непокретна лица зависна од помоћи и неге другог лица,
- стара лица са здравственим тегобама,
- стара социјално изолована и друштвено неактивна лица,

Број остарелих лица корисника услуга Центра за социјални рад у 2016. години је био 4095. Укупан број здравствено осигураних пензионера је 157.

Посебно забрињавајућа чињеница је убрзани раст просечне старости становништва општине. Проблем додатно ојачава чињеница да се процес цепања вишечланих домаћинстава наставља и да расте број самачких и двочланих старачких домаћинстава.

Под утицајем свеопште друштвене кризе и транзиционих процеса дошло је до краха скоро свих великих привредних капацитета у друштвеној својини у општини. То је довело до повећања броја незапослених лица и лица у стању социјалне потребе. Тако лоше економско стање посебно се одразило на групацију старих лица. Услед константног пада висине пензије, које су основни извор прихода старих, појавио се значајан број старије популације која се налазе испод границе сиромаштва или су им приходи око те границе. Знатно ограничене способности за рад су утицале да додатне приходе остваре само особе на селу. Лоша материјална ситуација свеукупног становништва, уз значајно повећање броја старих особа без обезбеђеног породичног старања, је

доминантно утицала да значајно порасте број старих у стању социјалне потребе, којима млађи чланови породице нису у стању да обезбеде помоћ. Међутим, због смањених општедруштвених прихода ни друштвена заједница није могла адекватно да реагује и пружи додатну помоћ старим социјално угроженим лицима.

Посматрајући квалитет и услове становања старих лица, евидентно је да стара лица која живе у чисто старачким домаћинствима, живе у знатно неповољнијим стамбеним условима од осталог становништва. Због умањених функционалних способности и недостатака средстава, старији грађани нису у могућности да обезбеде одржавање основних кућних апарата и инсталација, нити могу одржавати адекватан ниво хигијене простора. То значајно умањује њихов стандард становања. Ситуација са старачким домаћинствима на селу је умногоме лошија јер многи у својим домаћинствима немају најосновније инсталације, канализациони и грејни систем, нити су у могућности да обезбеде основне егзистенцијалне потребе.

Систем социјалне и здравствене заштите се обезбеђује на републичком нивоу са малом улогом локалне заједнице. Овакав централизован систем није прилагођен стварним потребама општине посебно у сфери ванинституционалне заштите коју је неопходно развити за стара лица. Последица ове ситуације је интензивнији развој институционализоване социјалне и здравствене заштите са неразвијеним услугама којима се одржава живот и здравствено стање старих лица.

СВОТ АНАЛИЗА ЗА СТАРЕ	
СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> ➤ удружење пензионера ➤ заинтересованост државе за решавање проблема старих ➤ право на туђу негу и помоћ ➤ финансијска помоћ ЛС ➤ сарадња Центра за социјални рад, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ потреба старих за хонорарним финансијама поред пензије ➤ недовољна покривеност здравственом заштитом ➤ лоше стање просторних капацитета

<p>локалне самоуправе и Дома здравља</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ сарадња НВО – Црвени крст и волонтера ➤ општинска организација пензионера ➤ месне заједнице ➤ квантитативна и квалитативна бројност 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ недовољна обухваћеност корисника ➤ недостатак грантова ➤ слаба ангажованост волонера ➤ зависност егзистенције од пензије и ТНП Центра за социјални рад ➤ непостојање сервиса за пружање услуга старим лицима ➤ значајан број старих који се налазе испод границе сиромаштва
<p>МОГУЋНОСТИ</p>	<p>ПРЕТЊЕ</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ СРСЗ може развити посебан систем услуга за стара социјално угрожена лица ➤ развој ванинституционалних услуга може се формирати служба геронтодомаћица као вид услуге помоћи у кући ➤ Изградња Дома за стара и изнемогла лица ➤ развој НВО сектора 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ оптерећеност општинског буџета који доводи до ограничености финансирања услуга социјалне заштите ➤ непокривеност корисника услугама здравствене заштите ➤ лоше економско стање старе популације

Закључци

На подручју општине Бабушница постоји само једна установа која пружа услуге старим лицима. Њени капацитети су ограничени и велики број потенцијалних корисника је на чекању. Поједини објекти захтевају хитну санацију. Систем ванинституционалних услуга није развијен, тако да добар део старе популације није покривен услугама

социјалне заштите, иако се налазе у стању потребе. О старим лицима на територији општине Бабушница не постоји потпуно поуздана база података која садржи информације о броју старих особа и њиховом територијалном размештају, о условима у којима живе, њиховим породичним контактима, о економској снази старих и могућностима за издржавање од стране других чланова породице.

Боља покривеност старих услугама социјалне заштите зависи од сарадње и успешности комуникације кључних актера.

На територији општине Бабушница не постоји прихватна станица нити јединица за ургентну заштиту старих лица у стању ургентне потребе за краткотрајним збрињавањем. Не постоје организоване службе за помоћ и негу у кући, једино је обезбеђена дистрибуција помоћи материјално угроженим лицима путем волонтера Црвеног крста у Бабушници.

Институционалну здравствену заштиту могу остварити у оквиру Дома здравља у Бабушници. Служба за кућно лечење није довољно обимна и развијена.

Препоруке

Програми пружања услуга социјалне заштите лицима која припадају старој популацији Општине Бабушница, обухватиће следеће циљне групе: стара материјално необезбеђена лица, стара лица у стању ургентне потребе за социјалном заштитом, стара тешко покретна и непокретна лица зависна од помоћи и неге другог лица, стара лица са здравственим тегобама, стара социјално изолована и друштвено неактивна лица и породице са старијим члановима.

Да би потребе старих лица за различитим облицима социјалне заштите били комплетнији и развијенији, неопходно је повратити донације међународних хуманитарних организација које су се посебно бавиле избеглим старим лицима. Издвајања локалне заједнице се без обзира на досадашња морају повећати како би њихов обим био адекватнији потребама корисника.

На основу ове анализе дефинисани су стратешки циљеви:

- 1. Организовање сервиса помоћи и неге у кући за стара лица;**
- 2. Организовање дневног боравка-Клуба за стара лица;**

3. Обезбеђивање бесплатне исхране сва лица и успостављање система самопомоћи и добросуседске помоћи;

1. Организовање сервиса помоћи и неге у кући за стара лица;

- успостављање и промовисање сервиса „Помоћ у кући“ у градским месним заједницама оним категоријама старих који су непокретни, теже покретни и изоловани, нису спремни или нису у материјалној могућности да иду у домове за старе, а којима је потребна додатна помоћ да би наставили да живе у свом природном окружењу
- унапређење услуге укључивањем медицинског особља и удруженим деловањем са службом патронаже Дома здравља

2. Организовање дневног боравка-Клуба за стара лица

- организовање дневно окупационих активности у Клубу за стара лица
- организовање едукативних радионица о здравственим, психолошким и социјалним аспектима старења и старости
- омогућавање радног ангажовања старијих суграђана очуваних потенцијала кроз организовање ткачке радионице и сличних активности

3. Обезбеђивање бесплатне исхране за стара и одрасла лица и успостављање система самопомоћи и добросуседске помоћи

- организовање достављања хране за најугроженија старачка домаћинства кроз пружање услуге „Помоћ у кући“
- услуга „Народна кухиња“ намењена најсиромашнијим категоријама становника општине
- помоћ на нивоу насеља/месних заједница од стране волонтера **ОЧЕКИВАНИ**

РЕЗУЛТАТИ

- Унапређен програм неге и помоћи у природном окружењу укључивањем медицинског особља

- Извршена промоција сервиса преко медија и путем директног контакта са потенцијалним корисницима
- Успостављен сервис неге и помоћи за најугроженије категорије старог становништва у градским месним заједницама
- Смањење потребе за институционалним облицима збрињавања
- Организована мрежа волонтера од стране Црвеног крста за пружање подршке најугроженијим старачким домаћинствима
- Мотивисане особе за хуманитарни рад
- Подизање капацитета услуге „Народна кухиња“
- Успостављен Клуб за стара лица
- Организовани програми у циљу анимирања старих лица у Клубу
- Боља информисаност старе популације о здравственим, социјалним и психолошким аспектима старења
- Повећан ниво ангажовања старих лица очуваних потенцијала у циљу одржавања њиховог самопоштовања и осећаја друштвене корисности.
- Организовано достављање готове хране за најугроженија једночлана и двочлана старачка домаћинства у оквиру услуге „Помоћ у кући“.

9. АКЦИОНИ ПЛАН

ПРИОРИТЕТ 1 – ДЕЦА, ОМЛАДИНА И ПОРОДИЦА

Оперативни циљ	Активности	Време спровођења	Одговорно лице/орг.	Средства за имплементацију	Очекивани резултати
1. Промовисање здравих стилова живота	1.1 Организовање секција за све категорије и узрасте деце у оквиру већ постојећих спортских клубова	2018.-2019.	Спортски клубови Општина	Буџет општине	Организоване секције за све категорије деце и омладине у постојећим спортским клубовима и већи обухват деце спортским активностима
	1.2 Оснивање спортских клубова за спортове који нису заступљени у Општини	2018-2022.	Општина, Основна и Средње школе	Буџет општине, Савез спортова, Школе	Основани клубови за нове спортове у општини
	1.3 Организовање масовних спортских такмичења и манифестација	2018.	Општина, Спортски клубови, Основна и Средње	Буџет општине, Савез спортова, Школе	Организована масовна спортска такмичења и манифестације и већи обухват деце спортским активностима

СТРАТЕШКИ ПЛАН РАЗВОЈА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ ОПШИНЕ БАБУШНИЦА

			школе		
Оперативни циљ	Активности	Време спровођења	Одговорно лице/орг.	Средства за имплементацију	Очекивани резултати
2. Ваннаставне активности – рад са талентовом децом	2.1 Избор културно-забавних уметничких и спортских садржаја	2018	Руководилац, Школа, ЦСР	Буџет општине,	Обрађена анкета
	2.2 Формирање радионица и секција	2018	Руководилац Школа	Буџет општине,	Формиране радионице и секције
	2.3. Избор стручних водитеља радионица и реализација радионица	2018	Руководилац	Буџет општине,	Анимирана деца и млади
	2.4 Избор младих који ће руководити одређеним секцијама и радионицама и њихова едукација	2018	Руководилац Школа компетентни појединци	Буџет општине,	Изабрани и едуковани носиоци активности
Оперативни циљ	Активности	Време спровођења	Одговорно лице/орг.	Средства за имплементацију	Очекивани резултати
3. Продужени	3.1. Опремање учионице намењене	2018-2020.	Школа, општина	Буџет,	- Опремљен продужени боравак за ученике путнике

СТРАТЕШКИ ПЛАН РАЗВОЈА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ ОПШТИНЕ БАБУШНИЦА

боравак за ученике путнике	продуженом боравку				-
	3.2. Наставник разредне наставе ангажован је у продуженом боравку	2018-2020.	Школа, општина	Буџет општине,	- побољшање успеха ученика путника,
	3.3. Сва деца путници нижих разреда похађају редовно продужени боравак, а повремено и деца старијих разреда	2018-2020.	Руководилац	Буџет општине,	- Повећан је ниво сигурности и - квалитетније дружење ученика путника у слободно време ван куће,
Оперативни циљ	Активности	Време спровођења	Одговорно лице/орг.	Средства за имплементацију	Очекивани резултати
4. Саветовалиште за децу и младе	3.1 Формирање саветовалишта за заштиту репродуктивног здравља	2018.-2019.	Руководилац Дом здравља	Буџет општине,	Обављени разговори Формиран тим
	3.2 Формирање саветовалишта за пружање помоћи младима у кризним ситуацијама	2018-2020	Руководилац, ЦСР	Буџет општине,	Обављени разговори Формиран тим
	3.3 Едукација родитеља	2018-2020	Руководилац	Буџет општине,	Едуковани родитељи

СТРАТЕШКИ ПЛАН РАЗВОЈА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ ОПШТИНЕ БАБУШНИЦА

	3.4 Публиковање информативно едукативних материјала	2018.-2022.	Руководилац	Буџет општине, НВО,	Урађена публикација и материјал
	3.5 Едукација вршњачких група	2018.-2019.	Центар за социјални рад Општина	Буџет општине	Едуковани вршњачки едукатори

Оперативни циљ	Активности	Време спровођења	Одговорно лице/орг.	Средства за имплементацију	Очекивани резултати
5. Канцеларија за младе	4.1. Организовање заједничких састанака ради планирања и успостављања заједничких активности које се односе на младе	2019-2020.	Координатор Канцеларије за младе	Буџет општине	Успостављен договор и подељене услуге међу институцијама
	4.2. Кампања јавног заговарања о неопходности промоције и реализације Акционог плана за младе	2019.	Координатор Канцеларије за младе	Буџет општине	Обезбеђена средства у буџету општине на посебној позицији намењеној реализацији АП за младе
	4.3. Кампања „Млади за младе“ која има за циљ укључивање младих у	2018.2022.	Координатор Канцеларије	Буџет општине	Реализовани пројекти и пружене услуге „Младих за младе“

СТРАТЕШКИ ПЛАН РАЗВОЈА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ ОПШИНЕ БАБУШНИЦА

	реализацију Акционог плана		за младе		
	4.4. Континуирано информисање јавности о раду Канцеларије за младе	2018.-2022.	Координатор Канцеларије за младе	Буџет општине	Јавност је информисана о раду Канцеларије
	4.5. Реализација пројеката намењених деци и младима	2018-2022.	Координатор Канцеларије за младе	Буџет општине	Реализовани пројекти намењени младима у складу са Акционим планом и годишњим планом рада Канцеларије
	4.6. Сарадња са Канцеларијама за младе других општина Србије и окружења	2018-2022.	Координатор Канцеларије за младе	Буџет општине	Реализовани регионални пројекти намењени младима
	4.7. Евалуација рада Канцеларије за младе	2018-2022.	Координатор Канцеларије за младе	Буџет општине	Добијене информације потребне за унапређење рада Канцеларије
	4.8. Ревидирање Програма рада Канцеларије за младе за имплементацију у наредном периоду	2018-2019.	Координатор Канцеларије за младе	Буџет општине	Активности Канцеларије усаглашене са актуелним стањем, потребама младих и могућностима реализације

ПРИОРИТЕТ 2 – ОСОБЕ СА ИНВАЛИДИТЕТОМ

Оперативни циљ	Активности	Време спровођења	Одговорна институција	Средства за имплементацију	Очекивани резултати
1. Развој услуге Помоћ у кући за децу са сметњама у развоју и њихове породице	1.1. Пружање услуге ПУК	2018-2020	Пружалац услуге - Центар за социјални рад	Буџет општине	Пружене услуге у складу са индивидуалним потребама деце и њихових породица
	1.1. Организовање Клубова родитеља	2019.	Пружалац услуге - Центар за социјални рад	Буџет општине	Родитељи су оснажени, повећане су њихове компетенције и извршена размена искустава
	1.2. Организовање разних садржаја за децу при пружаоцу услуге	2018-2022.	Пружалац услуге - Центар за социјални рад	Буџет општине	одржана дружења, рођендани, шетња, упознавање са институцијама у граду
	1.3. Укључивање волонтера у рад са децом	2018-2022.	Пружалац услуге - Центар за социјални рад	Буџет општине	Извршена сензибилизација вршњака према потребама деце са сметњама у развоју
2. Пружање услуге „Предах за	2.1. Привремени смештај деце са сметњама у развоју	2019.-2022.	Центар за социјални рад и пружалац	Буџет општине	Обезбеђен привремени смештај деце у складу са потребама породице

СТРАТЕШКИ ПЛАН РАЗВОЈА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ ОПШИНЕ БАБУШНИЦА

децу са сметњама у развоју и њихове породице"			услуге		
	2.2. Психосоцијално оснаживање деце на смештају у „Дневном боравку“	2018.-2020.	Пружалац услуге	Буџет општине, Министарство, НВО	Деца са сметњама у развоју су оснажена, и стекла животне вештине
3. Прилагођавање физичког окружења на територији општине потребама особа са инвалидитетом	3.1 Уклањање архитектонских баријера обарањем ивичњака у ужем центру града	2018.-2020.	Општина	Буџет општине, Министарство,	Уклоњене баријере у виду ивичњака у ужем центру града
	3.2 Изградња рампи на јавним установама у општини	2020.-2022.	Општина	Буџет општине, Министарство,	Постављене рампе на свим јавним установама на територији општине
4. Обезбеђивање повластица за особе са инвалидитетом на територији општине Бабушница	4.1 Усвајање критеријума за обезбеђивање повластица	2019.	Општина	Буџет општине,	Усвојени критеријуми којима се субвенционишу трошкови најугроженијем становништву
	4.2 Доношење одговарајућих одлука у општини и јавним предузећима на територији општине за установљавање повластица за особе са инвалидитетом	2020.	Општина Центар за социјални рад Јавна предузећа превозник	Буџет општине,	Донете одлуке у општини и јавним предузећима којима су установљене повластице за особе са инвалидитетом

ПРИОРИТЕТ 3 – СТАРИ

Оперативни циљ	Активности	Време спровођења	Одговорна институција	Средства за имплементацију	Очекивани резултати
1. Организовање сервиса помоћи и неге у кући за стара лица	1.1 Усавршавање и промовисање сервиса „Помоћ у кући“	2018.-2022.	Општина Центар за социјални рад – пружалац услуге	Буџет општине, Министарство,	Израђен програм неге и помоћи у природном окружењу Смањење потребе за институционалним облицима збрињавања
	1.2 Организовање мреже волонтера у циљу пружања помоћи старачким домаћинствима	2018-2022.	Центар за социјални рад	Буџет општине, Министарство,	Организована мрежа волонтера од стране Црвеног крста за пружање подршке најугроженијим старачким домаћинствима
	1.3 Унапређење услуге укључивањем медицинског особља	2019-2022..	Центар за социјални рад Дом здравља	Буџет општине, НВО, Министарство,	Корисницима се поред социјалне пружа и основна здравствена заштита

СТРАТЕШКИ ПЛАН РАЗВОЈА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ ОПШИНЕ БАБУШНИЦА

Оперативни циљ	Активности	Време спровођења	Одговорна институција	Средства за имплементацију	Очекивани резултати
2. Организовање дневног боравка-Клуба за стара лица	2.1 Организовање дневних окупљања у Клубу за стара лица	2019.	Општина Удружење пензионера	НВО Буџет општине Министарство	Организовани програми у циљу анимирања старих лица у Клубу за стара лица
	2.2 Организовање едукативних радионица о здравственим, психолошким и социјалним аспектима старења и старости	2020.	Општина Дом здравља ЦСР НВО	Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, НВО, Министарство	Боља информисаност старе популације о здравственим, социјалним и психолошким аспектима старења
	2.3 Омогућавање радног ангажовања старијих суграђана	2018.-2020.	Општина Удружење пензионера НВО	Буџет општине, НВО, Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања	Повећан ниво ангажовања старих лица очуваних потенцијала у циљу одржавања њиховог самопоштовања и осећаја друштвене корисности

СТРАТЕШКИ ПЛАН РАЗВОЈА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ ОПШИНЕ БАБУШНИЦА

Оперативни циљ	Активности	Време спровођења	Одговорна институција	Средства за имплементацију	Очекивани резултати
3. Обезбеђивање бесплатне исхране за стара и одрасла лица	3.1 Истраживање броја корисника – најугроженијих породица	2018-2019.	Општина Центар за социјални рад Црвени Крст НВО	Буџет општине, НВО, Министарство за рад, запошљавање борачка и социјална питања	Извршена идентификација корисника услуге „Народна кухиња“
	3.2 Избор пружаоца услуге	2018-2022.	Општина Црвени крст	Буџет општине,	Извршен избор пружаоца услуге и закључен уговор
	3.3 Пружање услуге „Народна кухиња“	2018-2022.	Општина Центар за социјални рад НВО	Буџет општине, Министарство за рад, запошљавање борачка и социјална питања	Обезбеђен макар један оброк дневно за социјално најугроженије становнике општине

10. АРАНЖМАНИ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ

Аранжмани за имплементацију стратегије развоја социјалне заштите у општини су претпоставке система и процедура којима се повезују локалне **структуре**, односно **сет механизма и процедура** уз које ће се осигурати успешна имплементација стратегије, односно реализација акционих планова кроз пројектне активности.

У оквиру локалних структура, разликују се:

1. Структуре за управљање процесом имплементације стратегије и

2. Структуре које су оперативне и носе имплементацију стратегије.

Структуре за управљање процесом имплементације Стратегије социјалне заштите у општини Бабушница представљају следећи органи и тела:

1. Председник општине
2. Скупштина општине
3. Општински координациони одбор за социјалну политику општине Бабушница (ОКОСП) и
4. Комисија за социјална питања.

Пратеће службе и организације које обезбеђују адекватан рад структура за управљање као што је Општинска управа општине, а посебно у оквиру ње Одсек за друштвене делатности ће такође бити стављене више него до сада на располагању органима и телима који ће се бринути о имплементацији Стратегије.

Оперативне структуре за реализацију стратегије-програма и услуга у општини Бабушница представљају све компетентне актере који су оспособљени да реализују договорене програме и услуге **професионално, благовремено, исплативо и транспарентно.**

У оперативне структуре које ће релизовати Стратегију у општини Бабушница извесно спадају доле наведене институције и организације, али се листа не ограничава само на њих. Принцип потстицања плуралитета пружаоца услуга и развој мреже социјалних услуга подразумева константно јачање и увећавање броја актера оперативне структуре:

- Локалне самоуправе
- Центра за социјални рад
- Црвеног Крста Бабушнице
- Удружења, савези и друштва за помоћ особама са инвалидитетом на територији општине Бабушница
- Националне службе за запошљавање
- Образовних установа на територији општине
- Здравствених установа на територији општине
- НВО-а.

Наглашена је потреба да се постојеће регионалне и међуопштинске структуре за имплементацију Стратегије јачају и потстичу ради задовољења потреба што већег броја грађана али и рационалног коришћења расположивих ресурса. Ово је битно посебно због тога што је Бабушница кроз сам процес стратешког планирања препознато као језгро будуће међуопштинске или регионалне сарадње.

Активности на јачању сарадње и целовитих капацитета управљачких и оперативних структура за спровођење општинске стратегије социјалне заштите су перманентан стратешки задатак.

Механизми и процедуре за ефикасну имплементацију Стратегије

Стратешки план социјалне заштите општине Бабушница тежи да демонстрира спремност за развој одрживог, ефикасног и свима доступног система социјалне заштите, заснованог на партнерству јавног, приватног и цивилног сектора као пружаоца услуга уз стимулисање пуног учешће корисника услуга.

У циљу обезбеђивања пуне и ефикасне имплементације стратегије интегралне социјалне заштите, поред основних структура за управљање и имплементацију, овим документом се дефинишу и оквирни механизми и процедуре потребне за координацију активности:

- Скупштина општине ће најмање једном годишње разматрати извештај о спровођењу Стратегије социјалне заштите и усвајати у зависности од потреба корективне мере и акционе планове за наредну годину;
- ОКОСП прати, координира и мониторише спровођење стратегије и уз акционе планове, најмање једном годишње припрема извештај за скупштину (уз стручну подршку пратећих служби) (одговорност додељена техничком лицу у оквиру ОКОСП-а);
- ОКОСП осигурава да се благовремено, у процесу креирања општинског буџета, презентују акциони годишњи планови проистекли из ове стратегије и тако обезбеди адекватна финансијска подршка за њихово спровођење;
- ОКОСП, у складу са својим овлашћењима прави годишње планове свога рада и деловања и комуникације према локалној власти, другим актерима социјалне заштите и према јавности. Свој план рада доставља органу који га је именовао на увид и мишљење. За рад и деловање ОКОСП-а услове обезбеђује општина Бабушница (одговорност додељена техничком лицу у оквиру ОКОСП-а уз пуну координацију са председавајућим);
- ОКОСП, преко органа локалне самоуправе прослеђује своје извештаје са оценама успешности спровођења стратегије Министарству рада и социјалне политике на увид и употребу (одговорност додељена техничком лицу у оквиру ОКОСП-а);
- ОКОСП иницира регионалне, међуопштинске састанке (најмање једном годишње) свих актера социјалне заштите, или у одређеној приоритетној области заштите, са циљем размене информација и дефинисање заједничких интереса за функционално међуопштинско повезивање ради задовољења потреба својих грађана. Ови састанци су саставни део годишњих планова рада ОКОСП-а (одговорност додељена техничком лицу);
- годишње планове рада доноси ОКОСП у децембру сваке године за следећу уз концензус;
- све процедуре рада у оквиру ОКОСП-а биће донете у оквиру новог Пословника о раду одбора.

Поред напред наведеног потребно је развити следеће механизме и институционализовати их:

- **Протокол о сарадњи** - дефинисати и усвојити јединствен **протокол о сарадњи** између локалне власти, институција социјалне и здравствене заштите, образовања, невладиних организација, других релевантних јавних и приватних субјеката којим се јасно препознаје улога, обавеза и одговорност сваког од актера у односу на усвојену Стратегију. Носилац ове активности односно тело одговорно за ову активност је ОКОСП, са својим председавајућим као иницијатором.
- **Правилник и процедуре за наручивање, финансирање, праћење и евалуирање услуга социјалне заштите** којим се обезбеђује трајно поштовање дефинисаног стратешког опредељења транспарентности и плуралитета пружаоца услуга. Правилником се такође одређује динамика спровођења јавног позива за наручивање услуга, јавност процедура, основни критеријуми за одабир пружаоца, стандарди услуга и параметри за обим услуга/е и доступна новчана средства. Правилник се доноси на седници ОКОСП-а уз поштовање свих наведених принципа посебно оних који се тичу сукоба интереса, а као резултат сарадње са службама Министарства рада, запошљавања и социјалне политике којих се тиче ово питање.

11. РЕСУРСИ

11.1. МАТЕРИЈАЛНИ РЕСУРСИ

У оквиру овог одељка биће изложени материјални ресурси заинтересованих страна у области социјалне заштите. Материјални ресурси су одвојени од финансијских и у оквиру финансијских ће се обратити више пажње на локалну самоуправу као носиоца реформе у области социјалне заштите.

Центар за социјални рад

Центар за социјални рад у Бабушници налази се у оквиру стамбене зграде на око 500м². Састоји се од портирнице, пријемног одељења, одељења за приоритетно реаговање, сале за састанке, канцеларије директора и канцеларије стручних сарадника којих има укупно 15.

11.2. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ РЕСУРСИ

Институционални ресурси представљају све заинтересоване стране у области социјалне заштите. С обзиром да су у Стратегији на више места поменути, као и у одељку Ресурси овде ћемо их побројати:

- **Председник општине**, као једини наредбодавац за извршење буџета према садашњем Закону о локалној самоуправи;
- **Локална самоуправа општине Бабушница**, као носилац процеса;
- **Скупштина општине Бабушница**, као тело које доноси програме, прописе и друге опште акте, разматра извештаје о раду и даје сагласност на програме рада јавних установа и других служби чији је оснивач општина и усваја годишње извештаје о раду истих...
- **Комисија за социјална питања**, као оперативни инструмент локалне самоуправе;

- **ОКОСП**, као тело састављено од свих представника заинтересованих страна из области социјалне заштите које ће са имплементацијом Стратегије постати главни инструмент руковођења реформских процеса у општини Бабушница;
- **Центар за социјални рад**, као институција која својим људским капацитетима и организационим устројством мора да има једну од одлучујућих улога у процесима реформе социјалне заштите;
- **Сектор здравства**, који се мора партнерски и активно укључити у све реформске процесе;
- **Национална служба запошљавања**, институција централног нивоа са делегираним овлашћењима на регионалном нивоу, један од кључних носилаца реформи у сектору социјалне заштите и то кроз проактивно дејство према препорукама које проистичу из стратешког документа;
- **Црвени крст Бабушнице**, невадна организација са великим искуством и респектом међу корисницима, увек активна и спремна на изазове;
- **Образовне институције;**
- **Вртићи;**
- **Невадине организације особа са инвалидитетом;**
- **Невадине организације;**
- **Политичке партије.**

11.3 ФИНАНСИЈСКИ РЕСУРСИ

У претходне три године планиране су и реализоване бројне активности из области социјалне заштите које су финансиране или суфинансиране из буџета општине Бабушница и приказаћемо их у табелама:

Социјална давања из буџета општине Бабушница за 2015.годину

Р.Б.	НАЗИВ	ПЛАН	ИЗВРШЕЊЕ
1	Пројекат-Социјална инклузија и побољшање услова становања за Роме и Ромкиње	9.088.000	9.087.100
2	Пројекат-Сачувајмо наше старе од заборав	434.000	434.000
3	Стипендије	13.029.000	7.501.142
4	Помоћ породицама за новорођенчад и младим брачним паровима	10.700.000	5.160.000
5	Тренутне помоћи по одлуци Скупштине општине	1.930.000	1.929.471,53
6	Центар за социјални рад(тренутне помоћи)	9.474.000	9.473.576,51
7	Центар за социјални рад(материјални трошкови)	3.554.494	3.108.168,65
8	Дневни боравак деце са сметњама у развоју	11.641.000	11.638.921,40
9	Помоћ у кући	6.025.000	6.024.381,50
10	Додатно материјално обезбеђење	280.000	252.124
11	Помоћ избеглицама и интерно расељеним лицима	16.388,41	16.388,41
12	Дневни боравак за стара лица	1.000	0
13	Трошкови осигурања домаћинства	535.000	0
14	Дотације невладиним организацијама	4.300.000	3.299.185
15	Вантелесна оплодња	740.000	370.000
16	Црвени крст	1.630.000	1.630.000
17	Народна кухиња	3.728.000	3.692.675,29
	Укупно:	77.105.882,41	63.617.134,29

**Издаци из буџета општине Бабушница за Центар за социјални рад за
2016.годину**

Р.Б.	НАЗИВ	ПЛАН	ИЗВРШЕЊЕ
1	Тренутне помоћи	22.139.000	22.130.242,57
2	Центар за социјални рад(материјални трошкови)	2.640.000	2.505.530,16
3	Дневни боравак деце са сметњама у развоју	8.561.658	8.183.949,13
4	Служба за пружање услуга социјалне заштите	1.385.471,84	1.230.144,80
5	Помоћ у кући	6.025.000	5.953.420,80
	Укупно:	40.751.129,84	40.003.287,46

**Издаци из буџета општине Бабушница за Центар за социјални рад за
2017.годину**

Р.Б.	НАЗИВ	ПЛАН	ИЗВРШЕЊЕ
1	Центар за социјални рад (Помоћ студентима и ученицима)	11.800.000	11.800.000
2	Центар за социјални рад (Тренутне помоћи)	5.809.000	4.864.733,26
3	Центар за социјални рад (новорођенчад и брачни парови)	5.750.000	5.190.000
4	Центар за социјални рад(материјални трошкови)	1.995.847,96	1.809.127,02
5	Служба за социјални рад 01	6.597.000	6.569.625,11
6	Служба за социјални рад 07	3.994.039,52	3.971.197,72

7	Служба за социјални рад(геронтодомаћице)	7.925.000	7.876.212,02
	Укупно:	43.870.887,48	42.080.895,13

Из напред наведених табела можемо закључити да се из општине Бабушница издвајају и улажу знатна средства у успостављању услуга социјалне заштите и тај тренд ће се наставити у складу са потребама становништва.

Међутим, стихијско деловање као одговор на симптоме не може дати трајне резултате. Узроци лошег стања у социјалној заштити имају много дубље корене и такви проблеми се морају систематски решавати.

12. МОНИТОРИНГ И ЕВАЛУАЦИЈА

Мониторинг и евалуација реализоваће се у континуитету и по динамици која ће обезбедити праћење реализацијесвих активности предвиђених стратешким планом и по потреби радиће се неопходне корекције.

Партиципативним мониторингом обезбедиће се учешће и утицај различитих актера, од корисника, пружаоца, као и оних који су укључени у планирање и развој социјалне заштите на локалном нивоу.

Мониторинг и евалуација треба да обезбеди:

- Праћење и процену имплементације стратегије;
- Праћење и процену доступности услуга и програма корисницима;
- Праћење и процену укључивања различитих пружаоца услуга и њихових капацитета да пруже квалитетну услугу;
- Процену стратегије са аспекта степена остварености партнерства међу кључним актерима одговорним за развој социјалне заштите на локалном нивоу;
- Процену стратегије са аспекта доприноса смањењу угрожености, сиромаштва и друштвене искључености маргиналних група;
- Процену стратегије са аспекта одрживости и развијености свих сегмената Стратегије.

ОКОСП формиран као међусекторско тело од стране локалне самоуправе, поред представника локалне самоуправе у свом саставу има и руководиоце и стручна лица из Центра за социјални рад, Националне службе за запошљавање, образовања, здравства и цивилног сектора. Оваквим саставом омогућен је ефективни приступ подацима и знањима из различитих установа и организација, чиме је створен довољан фонд сазнања за сагледавање општег социјалног стања у заједници. Чланови Општинског координационог тела као представници јавних установа и представници невладиног сектора доприносе спровођењу мониторинга и евалуације преко својих Извештаја о раду којима се прате кретања у социјалној области и имплементација пројеката. Уз то ОКОСП може да се затражи и иницира оснивање партнерских, међусекторских радних група на нивоу општине и региона за сваки од социјалних приоритета, чиме се анагажују додатни ресурси заједнице и обезбеђују нови погледи уз идентификовање приоритетних потреба и процењивање најадекватнијих начина њиховог задовољења.

ОКОСП најмање 4 пута током године одржава састанке на којима ће теме бити мониторинг и евалуација спровођења стратешког плана.

Међутим, да би овај форум био у сталном контакту са информацијама од значаја за спровођење стратегије, неопходно је да осим редовних извештаја установа укључених у његов рад, постоји и стална јединица у оквиру општинске управе која омогућава прикупљање и обраду података од интереса за управљање стратегијом. Службеници задужени за подршку ОКОСП-у у вршењу улога мониторинга и евалуације могу али и не морају бити службеници општинске управе, који су имали кључне задатке у припреми и писању самог стратешког плана.

Што се тиче општинских структура које могу да учествују у мониторингу и евалуацији пројектног циклуса, она формално правно не постоји зато је идеја да се овај комплетан посао односно активност делегира на ОКОСП.

Значајну улогу у мониторингу и евалуацији могу имати и пружаоци социјалних услуга ангажованих од стране локалне самоуправе, уколико им се као услов пројектног финансирања постави обавеза адекватног извештавања наручиоца услуге (тј. локалне самоуправе).

Такође, у мониторингу и евалуацији неизоставно је консултовање са корисницима како кроз разне структуриране методе, тако и кроз редовне процедуре за исказивање мишљења и жалби које треба увести у сваки аспект јавне управе уколико се тежи концепту добре управе.

Наравно, као најзначајнији друштвени чинилац, пожељно је да јавност било стручна, било лаичка учествује у процесу мониторинга и евалуације остварења стратешког плана.